

İbrahim SİMSEK *

Tarih Araştırmacısı.

geceninayyuzu1974@gmail.com

Doğum: 1974.

Etnik: Türk.

Vatandaşlığı: Fransız.

Eğitim: Ortaokul terk.

Le Turc Saladin

Tarihsel olarak karşımıza çıkan Arapça krd kelimesinin 11 yüzyıl da Ermeni kroniğinde: <<Les Kurdes <<Բուրձ >> furent vaincus et entièrement exterminés>> Kürtler yenildi ve tamamen yok edildi. << Բուրձ >> 1 << Documents Arméniens : 1869.395.>> Kurd/kurt olarak çıkmaktadır. Aynı yüzyılda yaşamış olan İbnül Esirin fransızca çevirisi olan 2 << Meynard et Courteille : 1887, Volume II, 256, 257.>> kitabında ki çevirisinde:

<<Dia ed Dîn Eïssa el-Heccari, savant légiste, qui était resté avec lui, 'se rendit alors auprès de Saïf ed-Dîn Ali Ibn Ahmed (Ibn el-Mechtoub) et fit tant auprès de ce chef qu'il le gagna au parti du nouveau vizir. « Cette haute position, lui disait-il, ne sera jamais la vôtre, tant que vivront A'in ed-Daula el- Yarouki et Ibn Telîl.. » Ayant réussi de ce côté, il alla trouver Chehab ed-Dîn el -Haremi et lui dit: «Voilà que Salâh ed -Dîn est à la tête d'un royaume, et, comme il est fils de votre sœur, vous pouvez regarder sa puissance comme la vôtre. Aussi, ne soyez pas le premier à l'en priver, car elle ne vous appartiendrait jamais. » Il continua ses re montrances jusqu'à ce qu'il le décidât à l'accompagner chez Salâh ed-Dîn et à lui prêter le serment de fidélité. Il se rendit ensuite auprès de Kotb ed-Dîn, et lui adressa ces paroles: «Tout le monde a reconnu l'autorité de Salâh ed-Dîn, à l'exception de vous et d'El -Yarouki; mais, quoi qu'il en soit, il y a un lien qui vous attache à lui: vous êtes Curdes الكرد tous les deux, et vous ne permettrez pas que le haut commandement passe aux Turcomans.>>

<<Yanında kalan hukuk bilgini Gıyaseddin Eyissa el-Hakkari, daha sonra Seyfeddin Ali İbn Ahmed'in (İbn el-Mektub) yanına gitti ve bu liderle o kadar çok şey yaptı ki onu yeni kendisine kazandırdı. Ona, Ayin ed-Daula el-Yaruki ve İbn Telîl yaşadığı sürece bu yüksek mevkinin asla senin olmayacağını söyledi. Bunda muvaffak olduktan sonra Şehabeddin el-Haremi'yi bulmaya gitti ve ona şöyle dedi: Bak, Salâheddin bir krallığın başındadır ve o senin kız kardeşinin oğlu olduğundan bakabilirsin, seninki gibi onun gücünde. Ayrıca onu bundan mahrum bırakan ilk kişi siz olmayın çünkü o asla size ait olmayacaktır. Kendisiyle birlikte Salaheddine gitmeye ve sadakat yemini etmeye karar verinceye kadar azarlarına devam etti. Daha sonra Kutbeddin'in yanına giderek ona şu sözlerle hitap etti: Sen ve El-Yaruki dışında herkes Selahaddin'in otoritesini tanıyordu; ama ne olursa olsun sizi ona bağlayan bir bağ var: ikiniz de "Ektrat"sınız <<Curdes/الكرد>> ve yüksek komutanlığın Türkmenlere geçmesine izin vermeyeceksiniz.>> 11 yüzyıla ait olan bu iki farklı <<Hristiyan Ermeni ve Müslüman Arap>> aynağında yapılmış olan iki farklı çevirmenin Kürt kelimesinin nasıl yazıldığı konusunda dahi bir fikirbirliği mevcut değildir. Bu durum İbnül Esirin Haçlı seferleri kroniğinde daha da ilginç bir hal almaktadır. İbnul esir : <<L'an 565 , au mois de choulal (juin -juillet 1170 de J. C.) , eut lieu la mort de l'atâbec Kotb ed-Dîn Maudoud , fils de l'atâbec Zengui le chehîd et petit-fils d'Ak Sonkor.>> <<565 yılının Şevval ayında

(Haziran-Temmuz 1170), Atâbek Şeyh Zengi'nin oğlu ve Ak-Sungur'un torunu Atâbek Kutbeddin Maudud'un ölümü gerçekleşti.>> <<Meynard ve Courteille :1887, Cilt II. 264>>.

Ermeni kroniğinde kurde olarak çevirilen bölümde, Selahaddin'in etnik kökenine bir atıftan ziyade , Fransızca karşılığı olan le Loup ve Türkçede ki Bozkurt manasındadır. Tiranlık yapması ve vahşi kurtlar <<Les Loups>> gibi düşmanlarına saldırarak , hilal taktiği sonrası , düşmanlarını daire içerisinde vahşice parçalamasından dolayı Kurd olarak anılmıştır. İbn al Atir , yazmış olduğu eserinde: "Onunla birlikte kalan bilgin hukukçu Dia ed Dîn Eïssa el-Heccari, Seyfeddin Ali İbn Ahmed'in (İbn el-Mehtub) yanına gitti ve bu önderle o kadar çok şey yaptı ki onu yeni vezirin tarafına kazandı. Ona, "Ayn ed-Devle el-Yaruki ve İbn Telîl yaşadığı sürece bu yüksek mevki asla senin olmayacak," dedi. Bu konuda başarılı olduktan sonra Şehabeddin el-Haremi'yi bulmaya gitti ve ona şöyle dedi: "Bak, Salâheddin bir krallığın başında ve o senin kız kardeşinin oğlu olduğu için onun gücünü kendi gücün olarak görebilirsin. Ayrıca, onu ilk mahrum eden sen olma, çünkü o asla sana ait olmaz." Selahaddin'e onunla birlikte gitmeye ve ona biat etmeye karar verene kadar itirazlarını sürdürdü. Sonra Kotb ed-Dîn'e gitti ve ona şu sözlerle hitap etti: "Sen ve El-Yaruki hariç herkes Selahaddin'in otoritesini tanıdı; ancak her halükarda seni ona bağlayan bir bağ var: ikiniz de Ekratsınız ve yüksek komuta yetkisinin Türkmenlere geçmesine izin vermeyeceksiniz." 2 (Meynard ve Courteille :1887, Cilt II. 256,257.). Türk olan Yarouki ve Karacaoğullarından olan Kotb ed-Din'in Selahaddin gibi Kurtlardan <<Les Loups>> olduğunu belirtmektedir.

Bu <<1192>> Tarihine kayıtlı Kilise kaydı bize Ermeni kroniğinde geçen <<Kurdes ~~كرد~~>> ve İbnul Esirin Kroniğinde geçen <<Curdes الكرد>> kelimesi bizlere aslında, batı tarihçileri ve doğu tarihçileri arasında bir karışıklığın olduğunu göstermektedir. Ortaçağ Frenk Kilise kaydında yazan:

<<1192 Ego Gaufridus, Joniville Dominus, tam futuris quam presentibus notifico quod Gaufridus , pater noster , in obsidione Anconensi ultra mare contra Saladinum principem Turcorum factâ defunctus, ante mortem suam , gistum de Landevilla, quod injuste tenere se recognavit, ecclesie beati Urbani liberum et absolutum, et sine omni calumpniâ in perpetuum possidendum concessit. Preterea pro redemptione anime sue familiam Viviani de Autinneio, familiam Hugonis Bursete prefate ecclesie in elemosinâ in perpetuum similiter possidendas concessit . Ut autem hec donatio patris mei rata et inconcussa perenniter maneat, eam auctoritate sigilli mei confirmo.>> 3 <<J. Simonnet : 1875. 86 , pdf sayfası 131.)

Bunun tam olarak Türkçesi:

<<Ben, Joniville Lordu Geoffrey, babamız Geoffrey'nin, Türklerin prensi Selahaddin'e karşı denizaşırı Ancona kuşatmasında öldüğünü, ölümünden önce haksız yere kendisine ait olduğunu kabul ettiği Landeville topraklarını, kutsal Urban kilisesine, herhangi bir hak iddia etmeden, sonsuza dek özgür ve mutlak bir şekilde teslim etmek üzere bağışladığını hem gelecekte hem de şimdi bildiririm. Ayrıca, ruhunun kurtuluşu için, Vivian de Autinne ailesini ve Hugh Bursete ailesini de aynı şekilde, yukarıda adı geçen kiliseye, sonsuza dek sadaka olarak bağışlamıştır. Ancak babamın bu bağışının sonsuza dek geçerli ve sarsılmaz kalması için, mührümün yetkisiyle onaylıyorum.>> 3 <<J. Simonnet : 1875. 86 , pdf sayfası 131.>>

Selahaddin Eyyubiye karşı savaşan <<Joniville>> dükünün cenaze töreninde : Türklerin Prensi Selahaddin>> kaydı , Selahaddin'in etnik kökenine atıfta bulunarak etnik kökeninin Türk olduğunu belirtmektedir.

Selahaddine karşı savaşıyan Haçlı orduları içerisinde bulunan İngiliz kraliyeti Kroniğinde bu durum şu şekilde anlatılmaktadır:

<< And he overcame Saladin the Turc , in many battles , and he took from him three thousand camels , and four thousand horses and mules : he took also the towns of Ascalon, Joppa , and Caesarea , and behaved in all things with exceeding great courage, insomouch that the glory of the king of England eclipsed the glory of all the Christian princes.>> 4 <<Blues : 1800.12>>

Türkçe çevirisinde:

<<Ve Türk Selahaddin'i birçok savaşta yendi ve ondan üç bin deve, dört bin at ve katır aldı; ayrıca Aşkelon, Yafa ve Sezariye şehirlerini de aldı ve her şeyde o kadar büyük bir cesaretle davrandı ki, İngiltere kralının şanı bütün Hristiyan prenslerin şanını gölgede bıraktı.>> 4 (Blues: 1800.12)

İngiliz Kraliyet Kroniğinde geçen bu tanımlama, 11 yüzyılda henüz Kürt isminin mevcut olmadığını ve batılıların, Türk derebeyliklerinin bağzılarına, Ermenilerin <<P.azra>> Kurd/Kurt ve Arapların <<الأكراد>> Ekraat olarak yazmaları bunların bazılarının yaşam koşulları <<Konar Göçer>> ve Bazılarının Ermeni Kroniğinde olduğu gibi <<Tiran Kurd/Kurt>> olarak tanımlandıkları görülmektedir.

Kaynaklar, 11. yüzyılda Kürt isminin henüz mevcut olmadığını ve Batılıların, Türk derebeyliklerinin bazılarına, Ermenilerin "Kurt" ve Arapların "Ekraat" olarak yazdığını belirtmektedir. Bu tanımlamaların bazen yaşam koşullarıyla veya Ermeni Kroniğinde olduğu gibi "Kurd/Kurtlar" olarak tanımlandıkları görülmektedir.

Fransız bir tarihçi, Frenk kraliyet kütüphanesinde çıkan bir elyazmasında:

<<Guillaume de Tyr ne marque point spécifiquement s'il estoit Turc ou Sarrazin, et même un auteur du siècle suivant dit que Saladin, fils de son frère, estoit Arabe, et que le royaume d'Égypte ne passa des Arabes aux Turcs qu'après la fin de la prospérité de Saphadin, frère de Saladin, ils estoient originaires du Curdestan, partie de la Turcomanie et de l'ancienne Arménie : (Cordi) Rawediensesè région Dawin.>> 5 <<Gaulle:1847-1851.196,197.>>

<<"William of Tire onun Türk mü yoksa Sarazen mi olduğunu açıkça belirtmiyor ve hatta sonraki yüzyılın bir yazarı bile kardeşinin oğlu Selahaddin'in Arap olduğunu ve Mısır krallığının yalnızca Araplardan Araplara geçtiğini söylüyor. Selahaddin'in kardeşi Seyfeddin'in refahının sona ermesinden sonra Türkler, Türkmenistan ve antik Ermenistan'ın bir parçası olan Kürdistandandılar>> 5 <<Gaulle:1847-1851.196,197.>>

Bu Frenk elyazmasından da anlaşılacağı üzere Kürdistandan bahsetmesine rağmen, bir kürt <<Curd/Kurd>> varlığından bahsetmemektedir. Kürdistanda yaşayan topluluklara Sarazen veya Türkler olarak bahsetmesi, Kürdistandan olan Selahaddin Eyyubinin etnik kökeni konusunda iki farklı tanımlama yapmaktadır. Bu tanımlama 11 yüzyıla ait olmasından kaynaklı bir Haçlı Kroniğine bakmamız gerekecektir. 11 yüzyılda yazılmış olan Ermeni

kroniğinin Fransızca çevirisinde : <<Les Arabes , qui jusqu'à ce moment étaient appelés Dadjigs , du nom de leur chef Tay , se mêlèrent avec les Turks , et formèrent un seul peuple , uni par la religion qu'ils professaient en commun.>> 1 << Documents Arméniens : 1869.325.>>

Bu çeviride: <<O zamana kadar reisleri Tay'ın adından dolayı Dacigler diye anılan Araplar, Türklerle karışarak, ortak bir dine mensup olarak birleşmiş tek bir millet meydana getirdiler.>> 1 << Documents Arméniens : 1869.325.>>

Frenk el yazmasında <<Gaulle:1847-1851.196,197.>> bahsettiği Sarazen olarak bahsettiği Taciklerin Tay boyuyla harmanlanan Türklerin ortaya çıkarmış olduğu bir aşirete verilen veya bu tür karışımlara verilen Arapça metinlerdeki <<الكراد>> Ektrat kelimesi bu tür karışımlara verilmiş bir tanımlama olmuştur olabilir. Bu topluluğun Kürdistan'da yaşaması ve orada yaşayanların Türk ve Tatar halkları olarak batı tarih kaynaklarında yer almasının nedenini de açıklamaktadır.

Etnik Köken ve Tarihsel Tanımlamaları:

• Batı Kaynaklarındaki Türk Tanımlaması:

- Selahaddin'e karşı savaşan Ancona kuşatmasında ölen Joniville Lordu Geoffrey'in cenaze törenine ait 1192 tarihli Ortaçağ Frenk Kilise kaydı, Selahaddin'den "Türklerin prensi Selahaddin" (Saladinum principem Turcorum) olarak bahsetmektedir. Bu kayıt, Selahaddin'in etnik kökeninin Türk olduğunu belirtmektedir.
- Selahaddin'e karşı savaşan Haçlı ordularındaki İngiliz Kraliyet Kroniği de onu "Türk Selahaddin" (Saladin the Turc) olarak tanımlamıştır. İngiliz Kralı'nın zaferinin, Hristiyan prenslerin şanını gölgede bıraktığı bu kronikte anlatılmaktadır.
- Bir Frenk el yazması ise Kürdistan'dan bahsetmesine rağmen, burada yaşayan topluluklara "Sarazen" veya "Türkler" olarak atıfta bulunmaktadır. Bu, Selahaddin Eyyubi'nin etnik kökeni hakkında iki farklı tanımlama sunmaktadır.

• Doğu Kaynaklarındaki Kürt/Ektrat Tanımlaması:

- İbnü'l Esir'in eserinde, Dia ed Dîn Eîssa el-Heccari'nin Kutb ed-Dîn'e hitaben söylediği sözlerde, Kutb ed-Dîn ve El-Yaruki hariç herkesin Selahaddin'in otoritesini tanıdığı ve onları Selahaddin'e bağlayan bir bağ olduğu belirtilmiştir: "İkiniz de Ektrat ve yüksek komuta yetkisinin Türkmenlere geçmesine izin vermeyeceksiniz".
- Ancak, kaynak bu bağlamda adı geçen Türk olan Yarouki ve Karacaoğullarından olan Kotb ed-Din'in Selahaddin gibi Kurtlardan olduğunu belirtmektedir.

• Terminoloji Karmaşası ve "Kürt" Kelimesinin Anlamı:

11. yüzyıla ait Arapça krd kelimesi, aynı yüzyılda bir Ermeni kroniğinde "Kurdes" (Kürtler) olarak geçmektedir. Bu çeviri, Kurd/kurt olarak karşımıza çıkmaktadır.

11. yüzyıla ait İbnü'l Esir'in ve Ermeni kroniğinin iki farklı çevirmeninin, "Kürt" kelimesinin nasıl yazıldığı konusunda dahi bir fikirbirliği mevcut değildir.

- Ermeni kroniğinde "kurde" olarak çevrilen bölüm, Selahaddin'in etnik kökeninden ziyade, Fransızca karşılığı olan le Loup ve Türkçede Bozkurt manasındadır. Bu tanım, Selahaddin'in tiranlık yapması ve vahşi kurtlar gibi düşmanlarına saldırması ve hilal taktiği sonrası düşmanlarını parçalaması nedeniyle verilmiştir.

◦ Kaynaklar, 11. yüzyılda "Kürt" isminin henüz mevcut olmadığını belirtmektedir. Batılılar, bazı Türk derebeyliklerine, Ermenilerin "Kurt" ve Arapların "Ektrat" olarak yazdığını ifade etmektedir.

◦ Arapların kullandığı Ektrat kelimesi, muhtemelen Taciklerin Tay boyuyla harmanlanan Türklerin ortaya çıkardığı bir aşirete veya bu tür karışımlara verilmiş bir tanımlama olabilir. Bu topluluğun Kürdistan'da yaşaması ve batı tarih kaynaklarında oradaki yaşayanların Türk ve Tatar halkları olarak yer alması bu durumla açıklanabilir.

◦ Ermeni kroniğinde geçen Kurdes ve İbnü'l Esir kroniğinde geçen Ektrat kelimeleri, Batı ve Doğu tarihçileri arasında bir karışıklığın olduğunu göstermektedir.

Diğer Tarihsel Detaylar:

• İbn al Atir'in <<İbnul Esir>> eserinde, bilgin hukukçu Dia ed Dîn E'issa el-Heccari'nin, Selahaddin'in kız kardeşinin oğlu olan Şehabeddin el-Haremi'yi Selahaddin'in gücünü kendi gücü olarak görmeye ikna etmeye çalıştığı anlatılmaktadır.

• Atâbek Şeyh Zengi'nin oğlu Atâbek Kutbeddin Maudud'un ölümü, 565 yılının Şevval ayında (Haziran-Temmuz 1170) gerçekleşmiştir.

1 Recueil des Historiens des Croisades Documents Arméniens Publié par les Soins de L'Academi des Inscriptions et Belles - Lettres Documents Arméniens 1869. Cilt 1. 11 Yüzyıl kroniği. Google Halka Açık Kütüphanesi.

2 Recueil des Historiens des Croisades Historiens Orientaux Publie par les soins de l'Académie des Inscriptions et belles-Lettres C. Barbier de Meynard et Pavet de Courteille. Mesudi Cilt 2.1887 Paris Imprimerie Nationale.

3 Essai sur L'Histoire et la Généalogie des Sires de Joinville 1875. 1008-1386 Accompagnement de Chartes et Documents Inédits par J. Simonnet.

4 The Chronicle of the Kings of England The Chronicle of the Derby Blues 1800.

5 Vie de Saint Louis Roi de France par le Nain de Tillemont par J. de Gaulle Tome Premier . Le Nain de Tillemont, Louis-Sébastien (1637-1698). Bnf Gallica, Bibliothèque nationale de France.

Fransız tarih kitabını yazan Sayın Jouannin kitabının sayfa 5 teki <<ils eurent affaire à des princes turcs ou curdes , tels que Kilidj-Arslan le Seldjoukide,>> yazımı sırasında Selçuklu Sultanı Kılıç-Arslan'ın Kürtlerden mi yoksa Kürtlerden mi olduğunu sorgularken, burada bahsedilen kürt kelimesini sorgulamamız gerekmektedir. Fransız tarihçi bu Curdes kelimesinin bağlamını tam olarak nereden bulduğunu belirtmemesi, <<üstte 5 Vie de Saint Louis Roi de France par le Nain de Tillemont par J. de Gaulle Tome Premier . Le Nain de Tillemont, Louis-Sébastien (1637-1698). Bnf Gallica, Bibliothèque nationale de France>> Frenk Kraliyet Sarayından çıkan el yazmasına dayalı bir çıkarım olabilir, buda bize Selahaddin eyyubinin <<Curdes>> Kürtlerden olduğu tezini Emperyalist somürge elinde bu tezin Kürt ulusu inşasının altının doldurulmasını sağlamış olabilir. Bu durum siyaset bilimcilerinin bakması gereken bir durumdur. "Ektrat Kürtler demek mi?" kitabında bu bölümü yayınlamıştık, nezaket aynısı buraya tekrardan yazalım:

"Lorsqu'à la fin du onzième siècle de l'ère chrétienne , Rome , souvent menacée dans ses propres murailles par les Sarrasins, conçut le dessein de reporter la guerre chez eux , et appela les croisés à la délivrance du tombeau de J. C. , nos chevaliers ne trouvèrent point, à la tête des musulmans qu'ils venaient combattre , des chefs vraiment Arabes ; ils eurent affaire à des princes turcs ou curdes , tels que Kilidj-Arslan le Seldjoukide, et plus tard les sultans (soudans) Eioubites d'Égypte, au milieu desquels brille le fameux Saladin (Silah-uddin) ; car tout l'Orient s'était également ému comme un seul peuple, en présence du danger que courait l'islamisme ; et le signe unique arboré par les croisés sortis de tous les points de la chrétienté , donna lieu aux musulmans d'appliquer leur axiome de droit politique et religieux , qui ne fait qu'une seule nation de la massedes infidèles ou des non croyants Elkufu, milletun wahydetun)." 1 (Jouannin:1853.5)

"Hristiyanlık döneminin on birinci yüzyılının sonlarında, kendi surları içinde Sarazenler tarafından sık sık tehdit edilen Roma, aralarındaki savaşı ertelemeyi tasarladığında ve Haçlıları J.C.'nin mezarını teslim etmeye çağırdığında, şövalyelerimiz bunu yaptılar ve savaşmaya geldikleri Müslümanların başında gerçek Arap liderlerini bulamadılar; Türk veya Kürd Selçuklu Kılıç-Arslan gibi Selçuklu prensleri , daha sonra aralarında ünlü Selahaddin'in (Silah-uddin) parladığı Mısır'ın Eiubi (Eyyubi) sultanları (sultanları) ile uğraşmak zorunda kaldılar; çünkü İslamcılığın taşıdığı tehlike karşısında tüm Doğu tek bir halk olarak aynı şekilde harekete geçmişti; ve Hristiyanlığın her yerinden gelen haçlıların gösterdiği eşsiz işaret, Müslümanların, kafirler veya inanmayanlar kitlesinden yalnızca bir milleti oluşturan siyasi ve dini hukuk aksiyomlarını uygulamalarına yol açtı (Elkufu, milletun wahydetun)." 1 (Jouannin:1853.5)

Chastenay'ın yazmış olduğu tarih kitabında Arapların Ekrad <<الاصراد>> ve Ermenilerin Kurd>> <<Իւրդ>> olarak kayıtlara geçirdikleri topluluğa mensup olduğu anlaşılan Selahaddin Eyyubinin ünvanını <<'Atabek Saladin>> olarak vermesi , bu kelimenin bir etnikten ziyade Türklük ünvanlı bir tiran yanı vahşi bir <<Curd>> Kurt olmasından kaynaklı görünmektedir. Bu bölümü buraya yazalım:

"Les Princes particuliers plus ou moins désunis , les Atabecks , suivant leurs interets divers , s'etaient montres avec plus ou moins de vigueur dans une premiere resistance ; et lorsque Nouredin , soudan ou prince de Damas , se fut distingue entre eux l'Atabek Saladin depouilla ses enfants et se mit lui-meme a leur place." 2 (Chastenay,1832:320,321.)

"Az çok bölünmüş özel prensler, "Atabekler", çeşitli çıkarlarına göre, başlangıçtaki direnişte az çok canlılık göstermişlerdi; ve Sudan veya Şam Prensi Nureddin aralarında kendini gösterdiğinde, "Atabek Selahaddin" çocuklarını elinden aldı ve kendini onların yerine koydu." 2 (Chastenay,1832:320,321.) özetlemektedir.

Sayın << NEAULME ve DAALEN >> yapmış oldukları tarih çalışmalarında:

Ceux qui sont venus après les califes abbassides :

"Macrizi écrivit ensuite l'Histoire des Gouverneurs de l'Egypte, fous les Khalifes Abbassides et celle des Califes Fathemites, qui y régèrent, fous les titres d'Akd al giavaher et d'Alfadh alhona. Ces deux ouvrages furent suivis de l'histoire des Rois ou Sultans Curdes, c'est-à-dire, de Saladin et de sa postérité, puis de celle des Sultans Turcomans et Circassiens, appelés communément Mamlucs, depuis l'an 558 jufques en l'an 845 de l'Hégire." 3 (NEAULME et DAALEN, 1777 : 502).

Abbasi halifelerinin ardından gelenlerin :

"Macrizi daha sonra Abbasi Halifeleri dönemindeki Mısır Valileri Tarihi'ni ve orada hüküm süren Fatimi Halifeleri'nin tarihini Akd al-Giavaher ve Alfad al-Hona unvanlarıyla yazdı. Bu iki eserin ardından Kürtlerin Kralları veya Sultanları, yani Selahaddin ve soyundan gelenler, ardından Hicret'in 558 yılından 845 yılına kadar Türkmen ve Çerkes Sultanları, yaygın olarak Memlükler olarak adlandırılanlar, tarihi geldi." 3 (NEAULME ve DAALEN, 1777:502).

Kurtların tarihi olarak ele alırsak burada bir savaş stratejisi ve bunun yanında Tiranlık yapılması, Hristiyan ordularının bu insanların savaş stratejisini ve kendilerini telafuz ettikleri şekliyle kayıt altına alınmış görülmektedir. Türklerin kendilerini tanımlarken , bu duyanların kendi dillerinde yazmaları, ortaya Kurt <<Le Loup>> kelimesini doğurmuştur. Tarihi kitaplarda yazılan ve Arapçasında krd <<کور>> Kurd değil Fransızca Kourd olarak yazılması gerekmektedir. Kürt kelimesi Fransızcada << Lemon Curd Cream>> olarak Mutfaktaki bir tür tatlı çeşidini ve Lor peyniri veya kesik yoğurt olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sayın Paradin ise Selahaddin Eyyubinin etnik kökenine vurgu yaparken <<Turc Saladin>> demesi bu durumu yine aynı noktaya getirerek, Kurd kelimesinin Türkçede ki Kurt kelimesiyle özdeşleşmesini ve vahşiliği temsil ettiğini göstermektedir.

Sultan Selahaddin'in etnik kökenine atıfta bulunan, 15 yüzyılda yayınlanmış olan kitabın öörisinde : <<Guy de Lusignan, né avant 1153 et mort en avril 1194>> Lüzinyanlı Guyun kaydında: <<Hangi krallığın sahibi Türklerden Lusignan'lı Guy Selahaddin'di? Bu hanedanın ilk kralı Kıbrıs Kralı yapıldı. >> Sultan Selahaddin'in etnik kökenini Türk olarak belirtmesi Kurd <<Kurt>> kelimesinin Le loup olarak anlaşılmasını da sağlamaktadır. 4 <<Paradin:1510-1590.332>>

15 yüzyıla ait bir Fransız kitabında : Selahaddin'in Oğuz Türklerinden geldiğini vurgulayan bir bölüm:

<<Or voicy ce que i'ay appris, eftant pardelà, de la vraye fource et origine des Ottomans, l'ayant recueilli des hiftoires des Arabes et Scythes, mefme des Turcs: Sçauoir que tous les Ottomans font defcenduz d'un nommé Ogus, de nation Tartare, au temps duquel viuoit le Roy Saladin, qui de frefche memoire auoit prins le païs de Carmanie, le ruant auffi fur les terres de l'Empereur de Grece, nommé Coquino, et des Tartares Septentrionaux Pumath:>> 5 <<Priuilege:1575.360,361>>

Şimdi, öteye geçip, Arapların, İskitlerin ve hatta Türklerin tarihlerinden derlediğim Osmanlıların gerçek kökeni ve kökeni hakkında öğrendiğim şey şudur: Tüm Osmanlılar, Tatar ulusundan Oğuz adında birinden gelmektedir. Oğuz zamanında Kral Selahaddin yaşamıştır. Yakın zamanda Karmanya ülkesini ele geçiren Selahaddin, Yunanistan İmparatoru Coquino ve Kuzey Tatarları Pumath'ın topraklarına da girmiştir. 5 <<Priuilege:1575.360,361>>

Aynı kitabın devamında , Barbar olarak tanımladığı Oğuz Türklerinin <<Tiran>> barbarlığına vurgu yaparak durumu şu şekilde yazmıştır:

Or cest Ogus(duquel nous auons parlé cy deffus) estoit le grand-pere de Haffac: mais quant à les pere et mere, ie n'en ay eu aucun aduertiffement, ne des Turcs ne des Arabes. Voila l'opinion de ces Barbares, touchant la fource de ceste race, tant renommee par l'vniuers. 5 <<Priuilege:1575.361>>

Yukarıda bahsettiğimiz bu Oguz, Hassak'ın büyükbabasıydı; ancak babası ve annesi hakkında, ne Türkler ne de Araplar hakkında hiçbir bilgim yoktu. Bu Barbarların, dünyaca ünlü bu ırkın kökeni hakkındaki görüşleri böyledir. 5 <<Priuilege:1575.361>>

Selahaddin Eyyubinin Etnik olarak Türk olduğu , savaş stratejilerinde tam anlamıyla Kurtlar << Les Loups>> Tiranlık yaptığı anlaşılmaktadır.

Selahaddin Eyyubinin etnik kökeninin 15 yüzyılda Türk olduğu ve Kurd kelimesinin Tiranlıkla eş tutulduğu ve Kurd kelimesinin Türkçedeki Kurd / Kurt kelimesinin batı ve Ermenicede , şive farkından kaynaklı bozulmuş hali olduğu anlaşılmaktadır.

• **Haçlı Kaynaklarında Karşılaşılan Liderler:**

Hristiyanlık döneminin on birinci yüzyılının sonlarında Haçlılar, savaşmaya geldikleri Müslümanların başında gerçek Arap liderlerini bulamadılar. Bunun yerine, Selçuklu Kılıç-Arslan gibi Türk veya Curdes (Kürd) prensleri ve daha sonra aralarında ünlü Selahaddin'in (Silah-uddin) parladığı Mısır'ın Eyyubi sultanları ile uğraşmak zorunda kaldılar. Tüm Doğu, İslamcılığın tehlikesi karşısında tek bir halk olarak harekete geçmişti.

• **"Kürt" Kelimesinin Sorgulanması ve Siyasi Çıkarımlar:**

Fransız tarih kitabı yazarı Jouannin'in Kılıç-Arslan'ın Kürtlerden olup olmadığını sorgularken kullandığı Curdes kelimesinin bağlamı sorgulanması gereken bir noktadır. Bu kelimenin kökeni tam olarak belirtilmemiştir ve Selahaddin Eyyubi'nin Kürtlerden olduğu tezi, Frenk Kraliyet Sarayından çıkan el yazmasına dayalı bir çıkarım olabilir. Bu tezin, Emperyalist sömürgecilik altında Kürt ulusu inşasının altının doldurulmasını sağlamış olabileceği ileri sürülmektedir.

• **"Kürt" veya "Kurt" Unvanı:**

Chastenay'ın tarih kitabında, Arapların "Ekrad" ve Ermenilerin "Kurd" olarak kaydettiği topluluğa mensup olduğu anlaşılan Selahaddin Eyyubi'nin unvanı "Atabek" olarak verilmiştir. Bu kelimenin (Ekrad/Kurd), etnik kökenden ziyade, Türklük unvanlı bir tiran, yani vahşi bir "Kurt" olmasından kaynaklandığı ileri sürülmektedir.

• **Tarihçilerdeki Sıralama:**

Tarihçi Macrizi, Abbasi halifeleri dönemindeki Mısır Valileri Tarihi'ni ve Fatımi Halifeleri'nin tarihini yazdıktan sonra, sırasıyla Kürtlerin Kralları veya Sultanları (yani Selahaddin ve soyundan gelenler) ve ardından Türkmen ve Çerkes Sultanları (Memlükler) tarihini yazmıştır.

• **Kurtlar ve Tiranlık Yorumu:**

Eğer bu tarih "Kurtların tarihi" olarak ele alınırsa, bu durum, bir savaş stratejisini ve bunun yanında tiranlık yapılmasını göstermektedir. Türklerin kendilerini tanımlama şekli, duyanların kendi dillerinde yazmalarıyla "Kurt" kelimesini doğurmuştur. Tarihi kitaplarda Arapçada "krd" olarak geçen kelime, Fransızcada Kourd olarak yazılması gereken bir kelimedir. Fransızcada "Kürt" kelimesi mutfakta bir tatlı çeşidini (Lemon Curd Cream) veya lor peynirini/kesik yoğurdu karşılamaktadır.

15. Yüzyıl Kaynaklarında Türk Kökeni Vurgusu

• **Selahaddin'in Etnik Kökeni ve Kurd/Kurt Eşleşmesi:**

Sayın Paradin, Selahaddin Eyyubi'nin etnik kökenine vurgu yaparken, Kurd kelimesinin Türkçedeki Kurt kelimesiyle özdeşleşmesini ve vahşiliği temsil ettiğini göstermektedir.

• Oğuz Türkleri ile Bağlantı:

15. yüzyılda yayımlanmış bir kitabın kayıtlarında, Lüzinyanlı Guy'un Sultan Selahaddin'in etnik kökenini Türk olarak belirtmesi, Kurd kelimesinin Le loup (Kurt) olarak anlaşılmasını

sağlamaktadır. Aynı 15. yüzyıla ait Fransız kitabı, Selahaddin'in Oğuz Türklerinden geldiğini vurgulamaktadır. Kitaba göre, tüm Osmanlılar Tatar ulusundan Ogus adında birinden gelmektedir ve Kral Selahaddin Ogus zamanında yaşamıştır.

• Nihai Sonuç:

Selahaddin Eyyubi'nin etnik olarak Türk olduğu ve savaş stratejilerinde tam anlamıyla Kurtlar (Les Loups) gibi tiranlık yaptığı anlaşılmaktadır. Selahaddin Eyyubi'nin etnik kökeninin 15. yüzyılda Türk olduğu ve Kurd kelimesinin tiranlıkla eş tutulduğu; aynı zamanda Kurd kelimesinin, Türkçedeki Kurt kelimesinin Batı ve Ermenicede şive farkından kaynaklanan bozulmuş hali olduğu düşünülmektedir.

1 l'univers ou HISTOIRE ET DESCRIPTION DE TOUS LES PEUPLES , PAR M. J. M. JOUANNIN.

2 De l'Asie, ou, Considérations religieuses, philosophiques et littéraires sur l'Asie Louise Marie Victorine de Chastenay 1832

3 BIBLIOTHEQUE ORIENTALE, OU DICTIONNAIRE UNIVERSEL CONTENANT PAR D'HERBELOT. TOME SECOND. AUX DEPENS DE J. NEAULME & N. VAN DAALEN, Libraires, MDCCLXXVII.

4 Paradin, Guillaume (1510-1590). Auteur du texte. Chronique de Savoye , reveue, & nouvellement augmentée, par M. Guillaume Paradin,... Avec les figures de toutes les alliances des mariages qui se sont faicts en la maison de Savoye.... 1561.

5 LA COSMOGRAPHIE UNIVERSELLE D'ANDRÉ THEVET COSMOGRAPHE DU ROY. TOME PREMIER. A PARIS, Chez Pierre l'Huillier, rue faint Jacques, à l'Oliuier. Avec Priuilege du Roy. 1575.

Eyyubi Ailesi hakkında İnternet üzerinde araştırma yaparken, İnternette karşıma çıkan sitedeki yazıyı buraya koymak istedim, bu İnternet sitesinde yazan:

La dynastie ayyoubide, qui était atabek, s'opposa aux Turkmènes, ce qui entraîna inévitablement un conflit entre ces derniers. L'atabek Tuğtekin était le fils de Necmeddin Ayyubi et le frère de Saladin Ayyubi. Le prince de Galilée, cependant, prit les armes contre les deux camps : au premier angle de Sawâd et au premier angle de Toron (Tibnîn) contre la garnison fatimide de Tyr. Sous la rubrique de l'année de l'Hégire 500, l'atabeg de Damas Tugtekin 1 << Pdf page 85. Orient-Latin>> Possessions des Croisés en Orient-Latin>>

Atabek olan Eyyubi hanedanlığının Türkmenlerle çatışması sonucu Türklerle, Türkmenler arasında kaçınılmaz bir çatışmanın doğduğunu dile getiren yazının Türkçesi:

Atabek Tuğtekin, Necmeddin Eyubinin oğlu ve selahaddin Eyyubinin kardeşidir. Ancak Celile prensliği kendisini iki cephede savaşın pençesinde buldu: Doğuda Sevad tarafında ve batıda Toron (Tibnîn) tarafında Fatımilerin Sur garnizonuna karşı. İbnü'l-Kalanîsî, Hicri 500 yılı (2. yüzyıl arası) başlığı altında, Frankların -Gervais de Bazoches'i okuyun- Sevad, Haurân ve Cebel 'Aw'da yaptıkları tahribatın, bu bölgelerdeki Arap nüfusun Şam atabeyi Tuğtekin'in müdahalesini gerektirdiğini anlatır. 1 << Pdf page 85. Orient-Latin>>

Ve aynı sayfada durumu şu şekilde anlatmaya devam ediyordu:

Comment Selahaddin Ayyubi et son père peuvent-ils être d'origine kurde et son frère Tuğtekin Atabek d'origine turque ?

Ce n'était en réalité que partie remise. En 4108, « peu avant les Rogations », c'est-à-dire peu avant le 11 mai, l'atabeg Tugtekin envahit la région de Tibériade. Il sut, par une marche de nuit, dissimuler son approche ; ayant caché le gros de ses en détachement de cavalerie

légère de 300 hommes pour attirer les Francs hors de leurs places fortes. Le piège réussit. Qu Bazoches courut à la rencontre des maraudeurs avec seulement 80 cavaliers et 200

fantassins. Le rideau turc, en se déro droit à la gorge où Tughtekin était caché. Encerclée de toutes parts, criblée de îèches, toute retraite coupée, la petite troupe Gervais et ses 80 chevaliers cherchèrent par une charge désespérée à briser le cercle ennemi à travers, nous dit Albert d'Ai qui nous fait supposer que l'action pourrait se Situer soit vers le Gué de Jacob, soit vers Sémakh. C'est le terrain était tro franque. Tous les Franks furent tués, sauf deux écuyers qui vinrent apporter la nouvelle du désastre à Tibériade, et Ger captivité à Damas. 1 << Pdf page 85. Orient-Latin>>

Aslında bu sadece bir ertelemeydi. 4108'de, "Rogations'tan hemen önce", yani Mayıs'tan kısa bir süre önce, Atabeg Tuğtekin Taberiye bölgesini işgal etti. Bir gece yürüyüşüyle, Frankları kalelerinden çıkarmak için 300 kişilik hafif süvari birliğinin büyük kısmını gizleyerek, yaklaştığını gizlemeyi başardı. Tuzak başarılı oldu. Qu Bazoches, yağmacıları karşılamak için sadece 80 atlı ve 200 piyadeyle koştu. Türk perdesi, Tuğtekin'in saklandığı boğaza düştü. Her taraftan kuşatılmış, oklarla delik deşik edilmiş, geri çekilme yolları kesilmiş olan Gervais'in küçük birliği ve 80 şövalyesi, düşman çemberini yarmak için umutsuz bir hücumla çabalıyordu. Albert of Ai, bize harekâtın Yakup Geçidi'ne veya Semah'a doğru gerçekleşebileceğini düşündürüyor. Ancak arazi fazlasıyla Frank'tı. Tiberya'ya felaket haberini getirmek için gelen iki silâhtar dışında bütün Franklar öldürüldü ve Ger Şam'a esir alındı. 1 << Pdf page 85. Orient-Latin>>

Atabek Türklerinin Kurtlardan olduğunu bilmemize rağmen nasıl oluyorda, Atabeklere Kürt deniliyor?

Sayın Diehl yazmış olduğu kitabında, Atabek Tuğtekinden bahseder :

Du côté de la Palestine, Baudouin II en 1126 essaya de prendre Damas à revers par le Hauran. Vainqueur de l'atâbeg Toghtekîn à Chaqhab (25 janvier 1126), il poursuivit l'ennemi jusqu'à la banlieue de Damas. En 1129, il noua d'utiles relations avec la secte hérétique musulmane des Ismaïliens ou « Assassins » qui faillirent lui livrer Damas et qui lui livrèrent du moins la place-frontière de Paneas ou Bânyâs, au nord-est de la Galilée (septembre 1129). 2 <<Diehl:1945.447.>>

Filistin tarafında, II. Baudouin 1126'da Havranlılar aracılığıyla Şam'ı arkadan ele geçirmeye çalıştı. Atâbeg Tuğtekîn'i 25 Ocak 1126'da Chaqhab'da yenerek düşmanı Şam'ın dış mahallelerine kadar takip etti. 1129'da, Şam'ı neredeyse kendisine teslim eden ve en azından Celile'nin kuzeydoğusundaki Paneas veya Bânyâs sınır bölgesini ona teslim eden sapkın Müslüman İsmaililer veya "Haşhaşiler" mezhebi ile faydalı ilişkiler kurdu (Eylül 1129). 2 <<Diehl:1945.447.>>

Si l'on détermine le « Saroukhan » mentionné dans les sources françaises comme Surhanak dans le récit d'Ibn Munkiz, la définition y est complètement différente de la signification du mot arabe « كور » KRD. <<Andronic III fit alliance avec l'émir turc de Saroukhan, assiégé à la fois Lesbos et la Nouvelle-Phocée et réussit à s'emparer des deux villes.>> << 2 Diehl:1945.247.>>

Eğer Fransız kaynaklarında geçen <<Saroukhan>> İbn Munkız'ın anlatımındaki Surhanak olarak tespit edersek , oradaki tanımlama, Arapçada ki <<كور>> KRD kelimesinde ki anlam tamamen değişiklik göstermektedir. <<III. Andronikos, Türk emiri Sarouhan ile ittifak kurarak

hem Midilli'yi hem de Yeni Foça'yı kuşattı ve her iki şehri de ele geçirmeyi başardı.>> << 2
Diehl:1945.247.>>

"Ce Sourhanak était un des cavaliers les plus illustres, un chef des Kurdes." 3 (Derenbourg :1895.36.)

"Bu Surhanak, "Ekrad" (Kürtler) en meşhur atlılarından biriydi, liderdi." 3 (Derenbourg :1895.36.)

İbn Munkız Kürt olan Selahaddin Eyyubinin Ordusunda ki yüksek komutanlarıyla Türkçe konuştuğunu belirtir. Bu durum

Ibn Munkız déclare que Saladin, qui était kurde, parlait turc avec ses hauts commandants de son armée.

"Toutes deux avaient des mailles étroites, des coussinels, des lacets et des poils de lièvre. Salâh ad-Dîn se tourna vers un de ses écuyers qu'il interpella en turc. Je ne savais pas ce qu'il lui disait." 3 (Derenbourg : 1895.100.)

İbn Munkız Kürt olan Selahaddin Eyyubinin Ordusunda ki yüksek komutanlarıyla Türkçe konuştuğunu belirtir.

"İkisinin de dar ağları, yastıkları, dantelleri ve tavşan kılları vardı. Salah ad-Din, Türkçe seslendiği uşaklarından birine döndü. Ne dediğini bilmiyordum." 3 (Derenbourg : 1895.100.)

Ibn Munkiz écrit qu'ils parlaient turc avec Saladin, qui était kurde, et avec le prince kurde Atabek Nureddin Zengi, qui est également répertorié comme prince kurde dans les livres.

"Un nuage de fumée s'élève sous nos yeux à 'Adhrâ. Salâh ad-Din envoya des cavaliers examinateurs d'où provenait cette fumée. C'étaient des hommes de l'armée de Damas, qui irisaient brûler de la paille en abondance dans 'Adhrâ. Ils s'enfuirent. Ce fut cachette nous en faisons sortir nos cinq. ou six cavaliers Ma fois, pour que l'armée de Damas les aperçût. Ils revenaient ensuite se mettre à l'abri dans le caravansérail, nos ennemis étant convaincus que nous y avions établi une embuscade. d'arriver. La dernière armée suivrait Zenguî. adresse des reproches à Salâh ad-Dîn sur ce qu'il avait fait, et lui dit a Tu t'es lancé précipitamment jusqu'à la porte de Damas avec trente cavaliers pour te faire tailler en pièces, ô Mohammad." Et il le réprimanda. Tous deux s'exprimaient en turc, et je ne savais pas le sens de leurs paroles. " 3 (Derenbourg : 1895.147,148.)

İbn Munkız Kürt olan Selahaddin Eyyubi ve yine kitaplarda Kürt Prensi olarak yazan, Kürt

Prensi Atabek Nurettin Zengiyle aralarında Türkçe konuştuklarını yazar.

"Azra'da gözlerimizin önünde bir duman bulutu yükseldi. Selahaddin, bu dumanın nereden geldiğini incelemeleri için atlıları gönderdi. Bunlar, Azra'da bol miktarda saman yakan Şam ordusundan adamlardı. Kaçtılar. Selahaddin onları takip etti ve biz de en fazla otuz kırk atlıyla ona eşlik ettik. El-Kousair'e vardığımızda, tüm Şam ordusunun köprüye erişimi kapattığını gördük. Kervansarayın yakınında duruyorduk. Burası bizim saklanma yerimizdi. Şam ordusunun onları görebilmesi için beş altı atlı çıkarırdık. Daha sonra düşmanlarımız orada pusu kurduğumuza inanarak kervansarayda sığınmak için geri dönerlerdi. Selahaddin,

kritik durumumuzu bildirmek için atlılardan birini atlıya gönderdi. Aniden, yaklaşık on atlının büyük bir hızla bize doğru geldiğini ve arkalarında ordunun yakın bir düzende ilerlediğini gördük. Bize ulaştılar. Tam o sırada O sırada atâbek tam da gelmişti. Ordusu Zengü'yi takip ediyordu ve Selahaddin'i yaptıklarından dolayı azarladı ve ona, "Ey Muhammed, otuz atlıyla Şam Kapısı'na doğru hızla koşun ve paramparça oldun." dedi. Ve onu azarladı. İkisi de Türkçe konuşuyordu ve ben onların sözlerinin anlamını bilmiyordum. 3 (Derenbourg: 1895.147,148.)

Hiç bir tarihi kitapta kürtçe diye bir dilden bahsetmemektedir, bu durumda Arapça <<كورد>> KRK nasıl Kürt diye tanımlanabilir ? Kendine özgü bir dili olmayan, nasıl bir millet olabilir ?

Fransızların tarih kitaplarına yazdıkları bilgilerde, Selehaddin Eyyubi'nin gençliğinde "Türk" olarak adlandırılan Raymond "Raimond" kalesinde Selahaddin adında genç bir padişahın söz eder:

"La Reine de France, frappée de la beauté d'un jeune Turc, nommé Saladin, qui étoit fait chrétien, etc qui étoit à la Cour de Raimond, engagea Louis le jeune a rester à Antioche pour se délasser des fatigues qu'il avoit essayées pendant la guerre." 4 (Adrien:1764.159.)

"Fransa Kraliçesi, Raymond Sarayı'nda bulunan Selahaddin adında Hristiyan olmuş genç bir Türk'ün güzelliğine hayran kalarak, Genç Louis'e savaş sırasında çektiği yorgunluğu atması için Antakya'da kalmasını tavsiye etti." 4 (Adrien:1764.159.)

Fransızların kendi tarih kitaplarında yazdıkları bilgilerde, Curdes <<Kurtlar>> olan Selehaddin Eyyubinin gençliğinde <<Raimond>> "Fransa Kraliçesi, Raymond Sarayı'nda bulunan Selahaddin Eyyubi vb. adında Hristiyan olmuş genç bir Türk'ün güzelliğinden etkilenerek, Genç Louis'i savaş yorgunluğunu atması için Antakya'da kalmaya teşvik etti." Bu durumu biraz irdeleyelim.

Eyyubi Hanedanı sahibi olan Necmeddin Eyyubi, Hun Türkleri döneminde Babasının Atıllayı barış antlaşması olarak Romaya vermişti. Burada da durum aynı görülmektedir. Bu kayıt Frenk İmparatorluğu dönemime aittir. Burada Selehattin genç bir prens ve <<Raimond>> Raymond'un kalesinde kalmakta ve Türk olarak yazılmakta. Buradan da anlaşılacağı üzere Arapça <<كورد KRK>> kelimesi Kurd <<Le loup>> tiran tanımı bunu vermekte veya İtalyan seyyah <<DELLA VALLE, Pietro. (1586-1652). >> seyahatnamesinde Araplar <<Curdes>> Kürtlere Kierd <<Kerd>> diyor diye yazmaktadır.

Expergefagit me cantus gallorum et pulsatio Nacusorum .

De illo Abu Eiubo , sancto Muhammedano , regni Turcici patrono tutelari , ad cuius sepulcrum novi Solthani processionibus solennes faciunt , et cingulum sibi accingunt , quae ipsorum est inauguratio regia , de illo itaque narratElmacinus p. 48., eum durante illa urbis CPTanae sub Constantino Pogonato diuturna obsidione , de qua Theophanes p. 294. narrat , vita excessisse et sub moenibus CPLEos sepultum fuisse , velut pignus et certam fiduciam , illud solum , in quo illustrem aliquem suum ducem Arabes humassent , sui iuris aliquando fore. 5 <<REISKII:1830.236>>

Horozların ötüşü ve Nacusi davullarının çalınışı beni uyandırdı.

Türk krallığının koruyucusu, kutsal Müslüman Ebu Eyüp, yeni Sultanların görkemli alaylar düzenleyip kraliyet yemin törenleri olan bir kuşakla kendilerini kuşattıkları mezarı hakkında Elmacinus, 48. sayfada bize, Konstantinos Pogonatus yönetimindeki Kıpti şehrinin o uzun

kuşatması sırasında, Theophanes'in 294. sayfada anlattığı gibi, vefat ettiğini ve Arapların kendilerinden bazı seçkin liderleri gömdükleri tek yerin bir gün bağımsız olacağına dair bir güvence ve kesin bir güvence olarak Kıpti surlarının altına gömüldüğünü anlatır. Selahaddin Eyyubinin babasının Türklüğüne vurgu yapan çok değerli bir eser daha. 5 <<REISKII:1830.236>>

Eyyubi Hanedanı ve Atabegler

Eyyubi hanedanlığı atabek idi. Kaynaklara göre, Atabeg olan bu hanedanlığın Türkmenlerle çatışması kaçınılmaz bir Türk-Türkmen çatışmasına yol açtı.

Atabeg Tuğtekin

- Atabeg Tuğtekin, Necmeddin Eyyubi'nin oğlu ve Selahaddin Eyyubi'nin kardeşidir.
- Tuğtekin, Şam Atabeyi idi.
- Metin, Selahaddin Ayyubi ve babasının Kürt kökenli olup, kardeşi Tuğtekin'in ise Türk kökenli Atabeg olmasının nasıl mümkün olduğunu sorgulamaktadır.
- Aynı şekilde, Atabeg Türklerinin Kürt olarak adlandırılması da eleştirilen bir durumdur.
- Bir eser, Türk krallığının koruyucusu, kutsal Müslüman Ebu Eyüp'ün (Abu Eyubo) mezarından bahsederken, Selahaddin Eyyubi'nin babasının Türklüğüne vurgu yapmaktadır.

Askeri Harekatlar ve Çatışmalar

Atabeg Tuğtekin, Celile prensliğinin kendisini iki cephede savaşın pençesinde bulduğu dönemde aktifti.

1. Fatımilere Karşı: Doğuda Sevad tarafında ve batıda Toron (Tibnîn) tarafında Fatımilerin Sur garnizonuna karşı savaştı.

2. Franklara Karşı:

◦ Hicri 500 yılı başlığı altında (2. yüzyıl arası), Frankların (Gervais de Bazoches) Sevad, Haurân ve Cebel 'Aw'da yaptıkları tahribat, Şam atabeyi Tuğtekin'in müdahalesini gerektirdi.

◦ 4108'de, "Rogations'tan hemen önce" (11 Mayıs'tan kısa bir süre önce), Atabeg Tuğtekin Taberiye bölgesini işgal etti.

◦ Tuğtekin, bir gece yürüyüşüyle yaklaştığını gizledi ve Frankları kalelerinden çıkarmak için 300 kişilik hafif süvari birliğini kullanarak başarılı bir tuzak kurdu.

◦ Yağmacıları karşılamak için sadece 80 atlı ve 200 piyadeyle koşan Gervais de Bazoches'in birliği, Tuğtekin'in saklandığı boğazda Türk perdesi tarafından kuşatıldı.

◦ Küçük birlik, umutsuz bir hücumla çemberi yarmaya çalıştı, ancak Yakup Geçidi'ne veya Semah'a doğru gerçekleşebileceği düşünülen bu harekâta, Tiberya'ya haber getiren iki silâhtar dışında bütün Franklar öldürüldü ve Gervais Şam'a esir alındı.

◦ Daha sonra, II. Baudouin 1126'da Havran yoluyla Şam'ı almaya çalıştı. 25 Ocak 1126'da Chaqhab'da Atâbeg Tuğtekîn'i yenerek onu Şam'ın dış mahallelerine kadar takip etti.

◦ II. Baudouin, 1129'da Şam'ı neredeyse kendisine teslim edecek olan sapkın Müslüman İsmaililer veya "Haşhaşiler" mezhebiyle faydalı ilişkiler kurdu ve onlardan Celile'nin kuzeydoğusundaki Paneas veya Bânyâs sınır bölgesini teslim aldı.

Türk-Kürt Köken Tartışmaları ve Dil Sorunu

Kaynaklar, özellikle Selahaddin Eyyubi'nin etnik kökeni ve hanedanlığın dil kullanımı üzerine önemli çelişkiler sunmaktadır:

Selahaddin ve Türkçe

• İbn Munkız, Kürt olarak tanımlanan Selahaddin Eyyubi'nin ordusundaki yüksek komutanlarıyla Türkçe konuştuğunu belirtir.

• İbn Munkız, Selahaddin'in uşaklarından birine Türkçe seslendiğini ve ne dediğini bilmediğini kaydetmiştir.

• Yine İbn Munkız, Kürt Prensi olarak yazılan Atabek Nureddin Zengi ile Kürt olan Selahaddin Eyyubi'nin aralarında Türkçe konuştuklarını yazar. Zengi, Selahaddin'i yaptığı aceleci eylemden dolayı Türkçe azarlamış, ancak İbn Munkız onların sözlerinin anlamını bilmediğini belirtmiştir.

Selahaddin ve "Türk" Tanımı

• Fransızların tarih kitaplarında yer alan bilgilere göre, Fransa Kraliçesi, Raymond Sarayı'nda bulunan, Hristiyan olmuş genç bir Türk olarak adlandırılan Selahaddin'in güzelliğinden etkilenmiştir.

• Bu kayıt, Selahaddin'in genç bir prens iken Raymond'un kalesinde kaldığını ve Türk olarak yazıldığını göstermektedir.

Kürt Tanımı ve Dil Tartışması

• Kaynaklar, Fransız kaynaklarında geçen "Saroukhan"ın, İbn Munkız'ın anlatımındaki Surhanak olarak tespit edilmesi durumunda, oradaki tanımlamanın Arapçadaki "KRD" kelimesinin anlamından tamamen farklılık gösterdiğini öne sürmektedir. Surhanak, "Ekrad" (Kürtler) en meşhur atlılarından biri ve lideriydi.

• Temel bir sorgulama ise şudur: "Hiçbir tarihi kitapta Kürtçe diye bir dilden bahsetmemektedir," bu durumda Arapça "KRD" kelimesi nasıl Kürt diye tanımlanabilir ve kendine özgü bir dili olmayan nasıl bir millet olabilir?

• Arapça << كور KRD >> kelimesinin, Kürt <> tiran tanımını verdiğini düşündüren yorumlar da mevcuttur.

1 Pdf page 85. Orient-Latin Possessions des Croisés en Orient-Latin. << <https://www.herodote.net> >>

2 Histoire du Moyen-Age. Tome IX, L'Europe orientale de 1081 à 1453 / par Charles Diehl,... Lysimaque Oeconomos,... Rodolphe Guiland,... [et al.], 1945.

3 Recit de Chasse Ousâma ibn Munkidh par Hartwig Derenbourg. Bnf Gallica, Bibliothèque nationale de France 1895

4 Essai sur les Grands Événements par les Petites Causes. Tire de L'Histoire. Nouvelle Édition. 1764. Cilt I. Richer, Adrien (1720-1798).

5 CONSTANTINI PORPHYROGENITI IMPERATORIS DE CERIMONIIS AULAE BYZANTINAE LIBRI DUO GRAECE ET LATINE E RECENSIONE 10. IAC. REISKII CUM EIUDEM COMMENTARIIS INTEGRIS RIS. VOLUMEN II. BONNAE IMPENSIS ED. WEBERI MDCCCXXX.

Sayın Arnoullet. <<MDLXXX-1580>> tarihinde yazmış olduğu tarih kitabında, Selahaddin eyyubinin etnik kökenine dair yazmış olduğum sayfalarda, <<514, 517, 519, 521, 528, 536, 537, 539, 540, 541, 548, 549, 550, 553, 557, 558, 565, 568, 572.>> Türk Saladin olarak yazmış, bir yerde sadece:

<<vn Turc appellé Sancedolles, le quel estoit frere de Saladin>> <<Arnoullet:1580.sayfa 519>> da Selahaddin'in kardeşi olan Sancedolles'in Türk olduğunu belirtmesidir. 1

Or eft à fcauoir que le Turc Saladin vint et courut par l'espace de deux ans en la terre et pais de Surie: 1 <<Arnoullet:1580.MDLXXX-1580.514.>>

Artık Türk Selahaddin'in gelip iki yıl kadar Suriye toprakları ve ülkesinde kaçtığı biliniyor: 1 <<Arnoullet:1580.MDLXXX-1580.>>

Or eft à fcauoir qu'il estoit demouré vn ieune filz nommé Messedin hoir du Turc Noradin le quel parauant fa mort auoit poffédé et occupé le royaume de Damas: mais les habitans enuoyerent querir le Turc Saladin , pour le faire et constituer feigneur de Damas , et aussi en expulfer le dit Turc Messedin filz de Noradin. 1 <<Arnoullet:1580.MDLXXX-1580.517>>

Şimdi, Türk Noradin'in varisi olan Messedin adında genç bir oğlunun kaldığı biliniyor; Noradin, onun ölümünde ortaya çıkmış ve Şam krallığını ele geçirmişti; fakat halk Türk Selahaddin'i çağırıp onu Şam'ın efendisi yapmak ve tayin etmek ve ayrıca adı geçen Türk Noradin'in oğlu Messedin'i kovmak için haber gönderdi. 1 <<Arnoullet:1580.MDLXXX-1580.517>>

Apres les chofes deffuf dites feiourna Saladin en la terre de Halappe par aucuns iours, si aduifa le Roy de Hierusalem, Baudouin filz d'Almery que bon feroit courir et guerroyer en la terre de Damas , puis que la terre estoit en ce point vague et desgarnie de gés d'armes, et ainfi le Roy estant iaen aage de discretio affembla les gens, et passa outre le fleuve de lordain, pour venir pres d'un chateau qui eft pres du mont de Liban appellé Rederonde, qui vaut autant à dire, maifon delectable: car il y a aussi beau lieu comme lon pourroit deuifer, fi print le Roy ce chateau par les vaillans affaux, et brief gaigna moult de grands biens en tout le Royaume de Damas, et puis alla en la terre de Mefara qui estoit une bonne et plantureufe terre, là où auffi profita grandement: mais y auoit vn Turc appellé Sancedolles, le quel estoit frere de Saladin, parquoy luy fachant la venue du Roy assembla grand nombre de Turcz pour le venir combatre et obuier aux dommages qu'il faifoit en la terre: 1 <<Arnoullet:1580.519>>

Yukarıda belirtilen şeylerden sonra, Selahaddin birkaç günlüğüne Halappe topraklarını ziyaret etti ve Kudüs Kralı, Almeria oğlu Baldwin'i, Şam topraklarında savaşmanın ve koşmanın iyi olacağına ikna etti, çünkü topraklar o yerde belirsiz ve silahlı adamlardan yoksundu ve böylece Kral, akıllı başında bir yaşta olduğundan, halkını topladı ve lordain nehrini geçerek Lübnan Dağı yakınında Rederonde adı verilen bir kaleye yaklaştı. Bu kale, denildiği kadar güzel bir evdir: çünkü Kral, yiğit adamlarının saldırılarıyla bu kaleyi alıp kısa bir süre için tüm Şam Krallığı'nda birçok büyük mal elde ederse ve sonra iyi ve bereketli bir toprak olan Mesara ülkesine giderse, hayal edilebilecek kadar güzel bir yer vardır; burada da büyük kazançlar elde etti: ancak Selahaddin'in kardeşi olan Sancedolles adında bir Türk vardı, bu nedenle Kral'ın gelişini bilen çok sayıda Türk, gelip onunla savaşmaları ve yaptığı zararlara karşı koymaları için toplandı. arazi: 1 <<Arnoullet:1580.519>>

Arapça da bulunan krd kelimesi Kerad, Kerd, Kerdi, Cord, Cordi olarak okunabilmeye imkan bulunmaktadır. Bu kelime olası Gord, Latince'de ki Gordianus Muhafız kelimesiyle eşdeğer olma ihtimalini ortaya koysada, Gurd veya Gourd ki bunun günümüzdeki karşılığı Kurd/Kurt dur. Bu kelime sadece bir ünvan dışında bir mantığını da doğurmaz. Siyasi çıkarlardan arınarak bilimsel olarak konuya eğildiğimizde doğru sonuca yaklaşabiliriz.

Cependant Caron les passe tous deux dans sa barque. Virgile lui raconte que, peu de temps après son arrivée en enfer, il y vit un être puissant qui vint chercher les âmes d'Abel, de Noé, d'Abraham, de Moïse, de David. En avançant chemin, ils découvrent dans l'enfer des demeures très agréables : dans l'une sont Homère, Horace, Ovide, et Lucain ; dans une autre, on voit Électre, Hector, Énée, Lucrèce, Brutus, et le Turc Saladin ; dans une troisième, Socrate, Platon, Hippocrate, et l'Arabe Averroès. 2 <<DICTIONNAIRE PHILOSOPHIQUE:MDCCCXXIX-1829.290,291.>>

Bu arada, Kharon ikisini de teknesinde geçirir. Vergilius ona, cehennemde vardiktan kısa bir süre sonra, Habil, Nuh, İbrahim, Musa ve Davut'un ruhlarını aramaya gelen güçlü bir varlık gördüğünü söyler. Yolculuklarına devam ederken, cehennemde çok hoş meskenler keşfederler: birinde Homeros, Horace, Ovidius ve Lucan; bir diğerinde Elektra, Hektor, Aeneas, Lucretius, Brutus ve Türk Selahaddin; üçüncüsünde ise Sokrates, Platon, Hipokrat ve Arap İbn Rüşd vardır. 2 <<DICTIONNAIRE PHILOSOPHIQUE:MDCCCXXIX-1829.290,291.>>

L'auteur de l'Apocalypse énumère dix-neuf rois, mais il ne les caractérise qu'à partir du dixième; comme il écrit en Égypte, il est vraisemblable qu'il parle des Fatimites d'Égypte, et dans nos notes explicatives nous verrons que Pitouros désigne les Turcs, et plus spécialement le Turc Saladin; les Romains (Roumis) arrivent, ce sont des Croisés : nous pensons donc que notre Apocalypse a vu le jour aux environs de la troisième croisade, un peu après 1187. 3 <<RÉVILLE-MARILLIER:1896.165>>

Kıyamet'in yazarı on dokuz kral sıralar, ancak bunları yalnızca onuncu kraldan itibaren nitelendirir; Mısır'da yazdığı için, muhtemelen Mısır'daki Fatimilerden bahsediyordur ve açıklayıcı notlarımızda Pitouros'un Türklerden, daha spesifik olarak Türk Selahaddin'den bahsettiğini göreceğiz; Romalılar (Rumis) gelir; onlar Haçlılar: bu nedenle Kıyamet'imizin

15

Üçüncü Haçlı Seferi sırasında, 1187'den kısa bir süre sonra yazıldığına inanıyoruz. 3 <<RÉVILLE-MARILLIER:1896.165>>

<<Huius Saladinus successor Hierosolyme Syriæq; regnum nostris expulsis in potestatem recepit. Procefluq; temporis, et ipsi Saracenicum nomen ex Turcis, quod inter Arabes verfarentur vique in hodiernum die accepere, perpetuaq; postmodum lege sanxere, ne quis Turcus aut in fecta Mahometana natus, Sultanus esset, fed aut Christianus fidei defector, aut alterius nationis captivus, ac servus.>> 4 <<Steelsium:1541.pdf sayfa 5>>

<<Halefi Selahaddin, halkımızı Kudüs'ten kovduktan sonra Suriye krallığını kendi yönetimine aldı. Zamanla, Araplar arasında yaşadıkları Türklerden Sarazen adını aldılar ve hiçbir Türk'ün veya Müslüman mezhebinde doğmuş birinin Sultan, dinden dönen bir Hristiyan veya başka bir milletin esiri ve kölesi olmaması için daimi bir yasa koydular.>> 4 <<Steelsium:1541.pdf sayfa 5>>

<<Homar enim tertius a Mahomete post Perfam subjugatos, Hierosolyma omnemq; Syriam cepit: Anno circiter sexagesimo septuagesimo Costantino Quarto imperante Deinde Aegyptum inuasere, constituto apud eam Calypsa quem Syracinus Turcorum Dux interfe cit: cum Turcorum vires tum quaquam versus praevalerent Almerici regis Hierosolymorum tempore Sultanusq; appellatus est, cui Saladinus successit.>> 4 <<Steelsium:1541.pdf sayfa 30>>

<<Çünkü Muhammed'den sonra üçüncü Homar, Persler boyun eğdirildikten sonra tüm Suriye'yi ele geçirdi: Altmış yetmiş yılı civarında, Dördüncü Konstantin hüküm sürerken, Mısır'ı işgal ettiler ve orada bir halife kurdular; bu halifeyi Türk Dükü Syracuse öldürdü. Türk kuvvetleri her yöne hakim olduğunda, Kudüs Kralı Almericus zamanında, Sultan olarak anıldı ve yerine Selahaddin geçti. >> 4 <<Steelsium:1541.pdf sayfa 30>>

Zamanla, Selahadininde dahil olduğu bu Sarazenler, Araplar arasında bulundukları için, Türklerden Sarazen ismini almışlardır. Daha sonra bu isim, sürekli bir kanunla (Mahomet tarikatına doğmuş hiçbir Türk'ün Sultan olmaması, aksine ya Hristiyanlıktan dönen ya da başka bir milletten esir veya köle olması gerektiği kanunuyla pekiştirilmiştir.

Mosul capitale du pays de Dgezirè , est située sur le bord occidental du Tigre , dans un pays uni à six journées de Miafarikin , si l'on prend le chemin du fort de Kifa , et à huit si l'on passe par Mardin. Ebul Feda dit qu'elle avoit deux enceintes de murailles plus grandes que celles de Damas , mais qu'elles étoient en partie ruinées de fon tems , de même que le fort : elle a aujourd'hui un mur , des fossés et un rempart du côté de la rivière . Les Kiervanseraïs , les Palais et les autres édifices bâtis de pierres dures font affez beaux. L'air y est bon dans le printemps , qui est pour ce pays la meilleure faison . La chaleur y est grande en été , le froid rude en hiver , et les fièvres y règnent pendant l'automne. La ville est riche , et les habitans sont braves . Ils parlent communément quatre Langues , savoir , l'Arabe , le Turc , le Persan et le Kiurd. On y fait un grand commerce , sur-tout de toiles de coton blanches et noires qui s'y fabriquent. On y vend aussi des marchandises des Indes qu'on apporte de Basra ; et on tire par la voie de Haleb les draps et autres marchandises de l'Europe . 5 <<Otter:MDCCXLVIII-1748.136,137>>

16

Cezirè ülkesinin başkenti Musul, Dicle Nehri'nin batı kıyısında, Miafarikin'den Kifa kalesine giden yol altı gün, Mardin'den geçen yol ise sekiz gün süren ovalık bir bölgede yer alır. Ebul Feda, Şam'dakilerden daha büyük iki sur duvarı olduğunu, ancak o dönemde kale gibi bunların da kısmen yıkıldığını belirtir: bugün nehir kıyısında bir sur, hendekler ve bir sur bulunmaktadır. Sert taştan inşa edilmiş Kiervanseralar, saraylar ve diğer yapılar oldukça güzeldir. İlkbaharda hava güzeldir, ki bu ülke için en iyi mevsimdir. Yazın sıcak, kışın soğuk serttir ve sonbaharda ateşler hüküm sürer. Şehir zengindir ve sakinleri cesurdur. Genellikle Arapça, Türkçe, Farsça ve <<Kiurd>> Kırgızca olmak üzere dört dil konuşurlar. Özellikle beyaz ve siyah pamuklu kumaşların ticareti olmak üzere, burada önemli miktarda ticaret yapılır. Basra'dan getirilen Hint malları da orada satılıyor; Avrupa'dan ise Halep üzerinden kumaş ve diğer mallar getiriliyor. 5 <<Otter:MDCCXLVIII-1748.136,137>>

Selahaddin'in Etnik Kimliğine Dair Tarihsel Atıflar

• **"Türk Saladin" İfadesi:** Sayın Arnoullet'in 1580 tarihli tarih kitabında, Selahaddin Eyyubi'nin etnik kökenine dair yazılan sayfalarda (belirtilen 19 farklı sayfada), **Selahaddin sürekli olarak "Türk Saladin"** olarak adlandırılmıştır.

• Türk Selahaddin'in gelip yaklaşık iki yıl boyunca Suriye topraklarında dolaştığı bilinmektedir.

• Şam Krallığı ile ilgili bir olayda, bölge halkı, daha önce krallığı elinde tutan ***Türk Noradin***'in varisi olan Messedin'i kovmak ve "Türk Selahaddin"i Şam'ın efendisi olarak tayin etmek için onu çağırmıştır.

• Başka bir kaynakta, cehennemdeki hoş meskenlerde yer alan ünlü tarihi ve mitolojik figürler arasında (Homeros, Ovidius, Brutus, vb.), "**Türk Selahaddin**" de sayılmaktadır.

• 1187'den kısa bir süre sonra, Üçüncü Haçlı Seferi civarında ortaya çıktığı düşünülen bir Kıyamet metninin, Mısır'daki Fatimilerden bahsederken, "**Pitourgos**" kelimesinin Türkleri ve daha spesifik olarak "Türk Selahaddin"i ifade ettiğine inanılmaktadır.

Selahaddin'in Çevresi ve İlgili Olaylar

• Selahaddin'in **Sancedolles** adında bir kardeşi vardı ve bu kişi de kaynakta bir **Türk** olarak belirtilmiştir.

• Kudüs Kralı Baldwin (Almeria'nın oğlu), Şam topraklarında savaşılmaya karar vermişti. Kralın gelişini öğrenen Selahaddin'in kardeşi Sancedolles, Kral'ın arazide yaptığı zararlara karşı koymak için **çok sayıda Türk** toplamıştır.

• Selahaddin, olaylardan önce Halappe (Halep) topraklarında birkaç gün kalmıştır.

• Kral Baldwin, Lübnan Dağı yakınında Rederonde adı verilen bir kaleyi alarak Şam Krallığı'nda büyük kazançlar elde etmiş, ardından iyi ve bereketli bir toprak olan Mesara ülkesine gitmiştir.

• Zamanla, Selahaddin'in de dahil olduğu bu Sarazenlerin, Araplar arasında bulundukları için Türklerden Sarazen ismini aldığı belirtilmektedir. Bu isimlendirme, Mahomet tarikatına doğan hiçbir Türk'ün Sultan olmaması, bunun yerine ya Hristiyanlıktan dönen ya da başka bir milletten esir veya köle olması gerektiği yönündeki bir kanunla pekiştirilmiştir.

Linguistik ve Coğrafi Notlar

• Arapça'da bulunan "**krd**" kelimesi; Kerad, Kerd, Kerdi, Cord, Cordi olarak okunabilmektedir. Bu kelime, Latince'de 'Gordianus Muhafız' kelimesiyle eşdeğer olma ihtimalini ortaya koysa da, Gurd veya Gourd'un günümüzdeki karşılığı Kurd/Kurt'tur. Kaynak, bu kelimenin sadece bir unvan dışında bir mantık doğurmadığını belirtmektedir.

• Cezirè ülkesinin başkenti olan **Musul** (Dicle Nehri'nin batı kıyısında), zengin bir şehir olup sakinleri cesurdur. Musul'da halk yaygın olarak **Arapça, Türkçe, Farsça ve Kırgızca** (Kiurd) olmak üzere dört dil konuşur. Bu şehirde özellikle beyaz ve siyah pamuklu kumaşların önemli ticareti yapılmaktadır.

1LA GENEALOGIE. A Lyon par François Arnoullet. MDLXXX-1580. Avec Priuilege. Publication :1580. Original provenant de :la bibliothèque de l'État de Bavière Numérisé le :22 décembre 2008 Langue :Français <<514, 517, 519, 521, 528, 536, 537, 539, 540, 541, 548, 549, 550, 553, 557, 558, 565, 568, 572.>>
2 OEUVRES DE VOLTAIRE AVEC PRÉFACES, AVERTISSEMENTS, NOTES, ETC. PAR M. BEUCHOT. TOME XXVIII. DICTIONNAIRE PHILOSOPHIQUE.- TOME III. A PARIS, CHEZ LE FÈVRE, LIBRAIRE, RUE DE L'ÉPERON, N° 6. WERDET ET LEQUIEN FILS, RUE DU BATTOIR, NO 20. MDCCCXXIX.
3 REVUE DE L'HISTOIRE DES RELIGIONS PUBLIÉE SOUS LA DIRECTION DE MM. JEAN RÉVILLE ET LÉON MARILLIER. DIX-SEPTIÈME ANNÉE TOME TRENTE-TROISIÈME. PARIS ERNEST LE ROUX, ÉDITEUR 28, RUE BONAPARTE, 28. 1896
4 DE TVRCORVM ORIGINE, RELIGIONE, AC IMMANISSIMA. ANTVERPIÆ, Apud Ioan. Steelsium in futo Burgundiae. Anno 1541 .
5 VOYAGE EN TURQUIE ET EN PERSE. Par M. OTTER, de l'Académie Royale des Inscriptions et Belles-Lettres. TOME PREMIER. MDCCXLVIII-1748.

"La sera poi ci fermammo a dormire, pur dentro alla barca, ma sotto una villa che si chiama Kierd Haggi Curdi, cioè Ruota (e s'intende da tirare acqua dal fiume con bestie) di un tal

Haggi Curdo, che ne è padrone . Ed ho voluto dichiarar questo nome, perchè molte ville sopra i fiumi di questi paesi si chiamano così ; cioè kierd in arabico , ovvero dulab in turco , che significa il medesimo , perchè veramente hanno tali ruote da tirare acqua ; con aggiungervi , a differenza di uno e di un altro, il nome del padrone." 1 (Gancia : 1843.390.).

Le mot Kiurd mentionné ici n'est rien de plus que la forme corrompue du mot Kurd/kurt, mais une tentative de personnes qui ne connaissent pas le turc d'écrire le mot. Cependant, cette situation est mentionnée dans le récit de voyage du voyageur 1 (Gancia : 1843.).

Le soir, nous nous sommes arrêtés pour dormir, toujours à bord du bateau, mais sous une villa appelée Kierd Haggi Curdi, c'est-à-dire « Roue » (on dit qu'elle servait à puiser l'eau de la rivière avec des animaux), appartenant à un certain Haggi Curdo, son propriétaire. Je tenais à mentionner ce nom, car de nombreuses villas sur les rivières de ces pays portent ce nom ; kierd en arabe, ou dulab en turc, ce qui signifie la même chose, car elles possèdent effectivement de telles roues pour puiser l'eau ; avec, contrairement à l'un ou l'autre, l'ajout du nom du propriétaire. 1 (Gancia : 1843.390.).

"Akşam uyumak için durduk, hala teknenin içindeydik, ama Kierd Haggi Curdi adlı bir villanın altındaydık, yani Çark (ve nehirden hayvanlarla su çekmek için olduğu anlaşıyor) Haggi Curdo adında bir sahibi olan. Ve bu ismi açıklamak istedim, çünkü bu ülkelerin nehirlerindeki birçok villaya bu isim veriliyor; Arapçada kierd veya Türkçede dulab, aynı anlama geliyor, çünkü gerçekten su çekmek için böyle çarkları var; birinin ve diğerinin aksine, sahibinin ismini ekliyorlar." 1 (Gancia : 1843.390.).

Arapların Kürtlere, Kierd, dediğini belirten <<Pietro>> <<Kürt / Kurt>>, Selahaddin Eyyubi'nin etnik kökenine ait Türk dillerindeki harflerde değişikliklere yol açan bir telaffuz modelini gösteriyor.

17

Bu durum Kiurd, yani "Kurde/Kurt" ile aynıydı. Aynı durum, Fransız livre ci-dessus'taki alıntıya göre, yani "Kiervansaray", "Kervansaray" için de geçerli. Batı'nın yerel bilgi birikimi, dilbilimsel ve dilsel dillere yönelik transkripsiyon deneyimleriyle birleşerek, Türk "Bozkurt" (Loup gris) teriminin "Kürt/Kurt" etnik tanımına dönüşmesine yol açmıştır. Tarih Biliminin bu hatayı düzeltecek bir durumu mevcut görünmektedir.

Aussi le Cartul. du M. S. M. appelle Richard ler «Marchisus N. » (p. 13) litt. gardien des frontières; il y a en B. n. des familles du nom de Marchis, Cf. Margrave, litt. préposé aux marches. La nova Chron. N. appelle Hugues , comte de Chester, « Consul Cestriæ, » et Saladin « Episcopus Turcarum, » sans doute d'après le sens étymologique Le fr. Marcher vient de ce radical, c'est-à-dire aller aux frontières, et en A. MARCHIER, MARCHOUR, marcheur; en it. Marcare, marquer, Marciare, marcher, commeena. Mark, marquer et March, marcher. Marc, poids, vient aussi de l'all. Mark. En B. N. SOUMERQUIÉ, pièce de six liards.

2 <<Edouard:1862. 39,40>>

Ayrıca M.S.M.'nin Cartul'u, Richard I'i "Marchisus N." (s. 13) olarak adlandırır; kelimenin tam anlamıyla sınırların koruyucusu; B.n.'de Marchis adında aileler vardır, bkz. Margrave, kelimenin tam anlamıyla sınırların koruyucusu. Yeni Chron. N., Chester Kontu Hugh'u "Konsül Cestriæ" ve Selahaddin'i "Episcopus Turcarum"- "Türklerin Piskoposu" olarak adlandırır; şüphesiz etimolojik anlamına göre. "Marcher" kelimesi bu kökten gelir, yani

sınırlara gitmek; A. MARCHIER'de "MARCHOUR", yürüyen; enit. "Marcare", işaretlemek, Marciare, yürümek, commeena. "Mark", işaretlemek ve "Marc", yürümek. "Marc", ağırlık, ayrıca "all" kelimesinden gelir. B.N. SOUMERQUIÉ'de, altı parçalı parça. 2 <<Edouard:1862.39,40>>

Saladin, Turcarum rex bellico sissimus , Hierosolymam, AEgyptum, Syriamq ; suo subje cit scepno. VIX. an. Christ.1180. 3 <<Holy:1639.Pdf sayfa : 1155>>

Türklerin en savaşçı hükümdarı Selahaddin Eyyubi, Kudüs'ü, Mısır'ı ve Suriye'yi ele geçirdi; onları boyunduruğu altına aldı. M.S. 79. <<Christ>> İsadın sonra Yıl. 1180. 3 <<Holy:1639.Pdf sayfa : 1155>>

Parisiense, præsente Rege Philippo, itidem pro decimis ad bellum contra Saladinum Turcorum regem , quæ Saladinides inde appellatæ. 4 << Pappo:MDCCXXII-1722.623>>

Paris, Kral Philip'in huzurunda, o zamanlar Selahaddinîler olarak anılan Türklerin kralı Selahaddin'e karşı yapılan savaşın ondalık vergileri için de aynı şekilde. 4 << Pappo:MDCCXXII-1722.623>>

CONCILIVM PARISIENSE QUO AD BELLVM
contra Saladinum Turcorum Regem concessæ sunt Regi decimæ Saladinæ anno Domini
1188. tempore Clementis Papæ III. 5 <<Hierati:MDCXVIII-1618.660>>

PARİS KONSEYİ, Türklerin Kralı Selahaddin'e karşı yapılan SAVAŞTA, Selahaddin'in ondalıkları, Papa III. Clement döneminde, Rabbimiz İsa Mesih'in 1188 yılında Kral'a verilmiştir. 5 <<Hierati:MDCXVIII-1618.660>>

Selahaddin'in Kimliği ve Unvanları

Selahaddin (Saladin), çeşitli tarihi kayıtlarda Türk hükümdarı olarak tanımlanmıştır.

- M.S. 1180 yılına ait bir kaynakta, Selahaddin'in (Saladin) "**Turcarum rex bellico sissimus**" yani "**Türklerin en savaşçı hükümdarı**" olduğu belirtilir; kendisi Kudüs'ü, Mısır'ı ve Suriye'yi boyunduruğu altına almıştır.

- Yeni Chron. N., Chester Kontu Hugh'u "Konsül Cestriæ" olarak adlandırırken, Selahaddin'i etimolojik anlamına göre "**Episcopus Turcarum**" (Türklerin Piskoposu) olarak adlandırmıştır.

- Papa III. Clement döneminde, 1188 yılında toplanan **Paris Konseyi** (CONCILIVM PARISIENSE), "**Türklerin Kralı Selahaddin'e**" (Saladinum Turcorum Regem) karşı yapılan savaş için Kral'a ondalık vergiler (Saladinîler) verilmesini kararlaştırmıştır. Bu durum, Kral Philip'in huzurunda da gerçekleşmiştir.

Dilsel Analiz ve Etnik İsimlendirme

Kaynaklar, Arapça ve Türkçe kelimelerin telaffuz ve transkripsiyon hataları yoluyla etnik tanımlamalara nasıl dönüştüğüne dair dilbilimsel bir tartışma sunmaktadır:

• Bir seyahatname alıntısında, Kierd Haggi Curdî adlı bir villadan bahsedilir. Bu isim, sahibinin Haggi Curdo olduğu ve anlamının "**Çark**" olduğu belirtilen bir yapıyı ifade eder. Bu çarkın, nehirden hayvanlarla su çekmek için kullanıldığı anlaşılmaktadır.

• Bu tür yer adları yaygındır ve **Arapçada kierd** veya **Türkçede dulab** kelimeleri "**su çekmek için kullanılan çark**" anlamına gelmektedir ve aynı şeyi ifade eder. Yerleşim yerlerine, bu çark anlamına gelen kelimeye ek olarak sahibinin ismi eklenmiştir.

• "Kiurd" kelimesinin, "**Kurd/kurt**" kelimesinin bozulmuş bir şekli olduğu, ancak Türkçeyi bilmeyen kişilerin bu kelimeyi yazma girişimi olduğu iddia edilmektedir. Bu durum, gezginin anlatısında (Gancia: 1843.) belirtilmiştir.

• Arapların Kürtlere "**Kierd**" dediği belirtilmekte olup, bu telaffuz modelinin, Selahaddin Eyyubi'nin etnik kökenine dair Türk dillerindeki harflerde değişikliklere yol açtığı ifade edilmiştir.

• "Kiurd" kelimesinin "**Kurde/Kurt**" ile aynı olduğu söylenir. Aynı durumun, "Kervansaray" için kullanılan "**Kiervansaray**" kelimesi için de geçerli olduğu belirtilmiştir.

• Batı'nın yerel bilgi birikimi ve dilbilimsel transkripsiyon deneyimlerinin birleşmesi sonucu, Türkçedeki "**Bozkurt**" (Loup gris) teriminin, "**Kürt/Kurt**" etnik tanımına dönüştüğü öne sürülmüştür. Tarih Biliminin bu hatayı düzeltecek bir durumda olduğu düşünülmektedir.
Diğer Tarihi Notlar

• M.S.M.'nin Cartul'u, I. Richard'ı "**Marchisus N.**" (sınırların koruyucusu) olarak adlandırmıştır.

• Fransızca "Marcher" kelimesinin kökeninin, "sınırlara gitmek" anlamına gelen bu kökten geldiği belirtilmiştir.

1 VIAGGI DI PIETRO DELLA VALLE IL PELLEGRINO. G. GANCIA, 1843.
2 HISTOIRE ET GLOSSAIRE DU NORMAND DE L'ANGLAIS ET DE LA LANGUE FRANCAISE D'APRÈS LA MÉTHODE Historique, Naturelle et Étymologique DÉVELOPPEMENT D'UN MÉMOIRE COURONNÉ PAR L'ACADÉMIE DE ROUEN PAR ÉDOUARD LE HÉRICHER Régent de Rhétorique au Collège d'Avranches , Correspondant du Ministre de l'Instruction publique TOME TROISIÈME. 1862
3 DICTIONARIUM ETYMOLOGICVM LAZINVM, ANTIQVISSIMVM. FRANCIS HOLY- OKE. LONDON. Imprinted by Felix Kingston . 1639. CVM PRIVILEGIO.
4 JO. ALBERTI FABRICII, BIBLIOTHECAE. GRÆCÆ, VOLUMEN UNDECIMUM, PRIDEM IN LUCEM DATUM A. B. D. JOANNE PAPPO, HAMBURGI, SUMTU THEODORI CHRISTOPHORI FELGINER, MDCCXXII-1722.
5 CONCILIA GENERALIA, ET PROVINCIALIA, GRÆCA ET LATINA QVÆCVNQVE REPERIRI POTVERVNT; ITEM EPISTOLÆ DECRETALES, Et Romanor.Pontific. Sumptibus Antonij Hierati , sub signo Gryphi. Anno MDCXVIII-1618.

1 Dans le territoire turc le nom ethnique seprononce Kurde ou Kurt. Les Arabes appellentla nation Kart, au pluriel Ektrat. Eux-mêmes se disent Kartmantché. (Ernest Chantre, Notes manuscrites ; - Millingen, Wild Life among the Koords)

• Populations kourdes, évaluées approximativement :

Kourdistan turc et autres contrées de la Turquie d'Asie. 1500 000 habitants.

Perse (non compris les Louri et les Bakhtyari) 500 000.»

Afghanistan et Baloutchistan 5 000 (?) »

Transcaucasie russe 13000 » 1 << Reclus:1884.342>>

1 Türk topraklarında etnik isim Kurd veya Kurt olarak telaffuz edilir. Araplar ulusa Kart derler, çoğulu Ekra'ttır. Kendileri ise Kartmantché derler. (Ernest Chantre, El Yazısı Notlar; Millingen, Koordlar Arasında Yaban Hayatı)

• Kürt nüfusu, kabaca tahminen:

Türkiye Kürdistanı ve Asya Türkiye'sinin diğer bölgeleri. 1.500.000 nüfus.

İran (Luri ve Bahtiyarlar hariç) 500.000.

Afganistan ve Belucistan 5.000 (?)

Rus Transkafkasyası 13.000. 1 << Reclus:1884.342>>

Anno 1188 cüm Saladinus , Turcarum Imperator , Jerosolymam cepiffet , Parisiis habitus est Præsulum conventus , in quo Regi concessæ sunt decima Saladina, propter expeditionem Jerosolymitanam. Ad idem circiter tempus referuntur initia domûs quæ S. Catharine Hospitium vocatur. Pauperibus , qui Parisios adventabant , hospitaturs desrinata fuit , ejufque adminiftratio viris (k) concredita. Verùm , feu rem negligenter agerent viri , feu aliâ de causa , Eufthachius du Bellay, Parifiorum Episcopus , iis novem Virgines fubftituit (anno 1557) , quæ fœminas puellafve inopes, Lutetiam venientes , trium dierum hospitio exciperent ; atque etiam illos fepelirent, qui fortè invicis occiderentur , et inhumati jacerent. 2

<<Eleonorii-Juigne:MDCLXXXVI-1786.Pdf sayfa 109-lxxxvij>>

1188'de, Türk İmparatoru Selahaddin Eyyubi Kudüs'ü ele geçirdiğinde, Paris'te bir manastır kuruldu ve Kudüs seferi nedeniyle Selahaddin'in mülklerinin onda biri Kral'a bağışlandı. Azize Katerina Hastanesi olarak adlandırılan yapının kuruluşu da hemen hemen aynı döneme denk gelmektedir. Paris'e gelen yoksullara misafirperverlik sağlamak amacıyla inşa edilen manastırın yönetimi erkeklerle emanet edilmişti. Ancak, erkeklerin ihmalkârlığı veya başka bir nedenle, Paris Piskoposu Eustachius du Bellay, (1557'de) onların yerine dokuz Bakire atamıştı. Bu bakireler, Paris'e üç günlük bir konukseverlik için gelen yoksul kadın ve kızları ağırlayacak ve ayrıca kazara ölebilecek ve gömülmeden kalabilecek olanları da gömecekti. 2 <<Eleonorii-Juigne:MDCLXXXVI-1786.Pdf sayfa 109-lxxxvij>>

XLVI. Apud Ægyptios verò extincta illa familia Saladini Mammeluci (eò enim res pervenit) ex fuo ordine fervorum in Imperatorem suum unum elegerunt , cujus mandata, peromnia ex ipsius nutu obfervarent , tanquam qui ex familia aliqua Regia esset natus. Apud Turcas verò hodie hoc non obtinet, succedunt enim lure hæreditarioTurcæ filii. 3

<<Andrea:MDCLXXV-1675.619.>>

XLVI. Mısırlılar arasında ise, Memlûk Selahaddin'in soyunun tükenmesi üzerine (zira bu mesele ondan geldi), kendi hizmetkârları arasından birini imparator olarak seçtiler ve sanki bir kraliyet ailesinden doğmuş gibi, onun emirlerine itaat edeceklerdi. Ancak Türkler arasında bu durum bugün geçerli değildir, çünkü Türklerin oğulları miras yoluyla tahta çıkar. 3

<<Andrea:MDCLXXV-1675.619.>>

XLVIII. Quæri posset, an conducatur Imperio Turcico alere laniffaros ? Eft difficile, de hac re differere, quia nemo hanc rem attigit : Ordinem quidem lanissarorum accuratè legi; sed causam, quare lanissari introducti sint non vidi. Notandum, quod hoc genus militiæ sit introductum, quam maximè in conservationem Imperatoriæ personæ. Tyrannicum verò Imperium indiger milite externo : Regnum verò non ; Sed potiùs illud uti debet domestico. Quia Imperium illud Turcicum est Tyrannicum (nisi quod sit hæreditarium) Hinc facilè apparet , haud injuria cogitasse Imperatorem uti milite extraneo; videbat enim se hac ratione posse

tutioem effe adversus suos. A Saladino Ægyptio primum inceptum uti milite peregrino, qui ex remotis Regionibus oriundus esset. 3 <<Andrea:MDCLXXV-1675.619,620.>>

XLVIII. Türk İmparatorluğu'nun mızraklıları desteklemesinin kârlı olup olmadığı sorulabilir. Bu konuda farklı düşünmek zordur, çünkü kimse bu konuya değinmedi: Yeniçeri Ocağı'nın emrini doğru bir şekilde okudum; ancak Yeniçeri Ocağı'nın neden getirildiğini göremedim. Bu tür bir askeri gücün, mümkün olduğunca İmparator'un şahsiyetinin korunması için getirildiği unutulmamalıdır. Zalim bir İmparatorluğun yabancı bir askere ihtiyacı vardır: bir krallığın yoktur; aksine, yerli bir asker kullanmalıdır. Çünkü o Türk İmparatorluğu (kalıtsal olmadığı sürece) zalimdir. Dolayısıyla, İmparator'un yabancı bir asker kullanmakta yanlış düşünmediği kolayca görülebilir; çünkü bu şekilde kendi halkına karşı daha güvende olabileceğini görmüştür. Mısırlı Selahaddin, uzak bölgelerden gelen yabancı bir asker kullanan ilk kişiydi. 3 <<Andrea:MDCLXXV-1675.619,620.>>

CIX. Everterunt Circaffios , Mamalucos in Ægypto. Ægyptus à Caliphis pervenit ad Turcomannos, sub Saladino, ut suprâ dictum. 3 <<Andrea:MDCLXXV-1675.705.>>

109. Mısır'daki Memlükler olan Çerkesleri devirdiler. Mısır, yukarıda belirtildiği gibi, Halifelerden Selahaddin Eyyubi yönetimindeki Türkmenlere geçti. 3 <<Andrea:MDCLXXV-1675.705.>>

Nihilominus hoc bellum Hungaricum tota Solymanni vita duravit per 40. continuos annos , et potest is alter Turcarum Saladinus appellari, ac Christianorum flagellum. Obiit in obsidione Zigethi An. 1566. 3 <<Andrea:MDCLXXV-1675.706.>>

Ancak bu Macar savaşı Süleyman'ın tüm hayatı boyunca, tam 40 yıl boyunca sürdü ve kendisine Türklerin bir diğer Selahaddin'i, Hristiyanların ise baş belası denebilir. 1566 yılında Zigetvar kuşatmasında hayatını kaybetti. 3 <<Andrea:MDCLXXV-1675.706.>>

Et sanè iam olim Turcarum Saladinus, qui Ierosolymam expugnauit, hoc ipso argumento S. BENEDICTI de abftinentia à carnibus sanctionem oppugnauit, eiufque Regulæ Mahumetanam legem à vino suos arcentem prætulit. 4 <<Haefteno:MDCXLI-1641.946>>

Nitekim, çok eski zamanlarda, Kudüs'ü fetheden Türk Selahaddin, Aziz Benedict'in etten uzak durmaya dair iznine bu argümanla karşı çıkmış ve onun yerine, takipçilerinin şaraptan uzak durmasını yasaklayan Muhammedî yasa kuralını tercih etmiştir. 4 <<Haefteno:MDCXLI-1641.946>>

Quâ eadem de re, Marinus Sanutus in secretii fides. Crucu ita scribit, lib.3. part. 9. c. 3. Mortuo Norandino, Rege Turcarum; Saladinus regnum occupat , et simulcum regno Ægypti sub suâ redigit potestate. 5 <<Besoldo:MDCXXXVI-1636.240>>

<< Marinus Sanutus senex, dictus Torsellus (natus anno circiter 1270; mortuus c. 1343)>>

Aynı konu hakkında Marinus Sanutus in secreti fides. Crucu şöyle yazıyor: 3. kitap, 9. kısım, yaklaşık 3. Türk Kralı Norandin'in ölümünden sonra Selahaddin krallığı ele geçirdi ve aynı zamanda Mısır krallığını da kendi egemenliği altına aldı. 5 <<Besoldo:MDCXXXVI-1636.240>>

<< Marinus Sanutus senex, dicto Torsellus (doğum 1270 civarı; ölüm 1343 civarı)>>

Selahaddin Eyyubi ve Dönemi Hakkında Temel Bilgiler

Selahaddin (Saladin), kaynaklarda **Türk İmparatoru** (Turcarum Imperator) ve **Türk Selahaddin** (Turcarum Saladinus) olarak anılmaktadır. Ayrıca **Mısırlı Selahaddin** (Saladino Ægyptio) olarak da tanımlanmış ve uzak bölgelerden gelen **yabancı asker** (milite peregrino) kullanmaya başlayan ilk kişi olduğu belirtilmiştir.

Selahaddin Eyyubi, **1188 yılında Kudüs'ü ele geçirdiğinde**, Paris'te bir din adamları konseyi toplandı ve Kudüs seferi için *decima Saladina* (Selahaddin'in mülklerinin onda biri) Kral'a bağışlandı. Yine bu döneme denk gelen bir zamanda, Paris'e gelen yoksullara misafirperverlik sağlamak amacıyla kurulan **Azize Katerina Hastanesi**'nin (S. Catharine Hospitium) temelleri atılmıştır. Başlangıçta bu yapının yönetimi erkeklere emanet edilmişken, 1557'de Paris Piskoposu Eustachius du Bellay, ihmalkârlık nedeniyle onların yerine yoksul kadın ve kızları ağırlayacak dokuz bakire atamıştır; bu bakireler ayrıca kazara ölenleri de gömeceklerdi.

Marinus Sanutus'a göre, Selahaddin krallığı, **Türk Kralı Norandin'in** (Norandino) ölümünden sonra ele geçirmiş ve aynı zamanda Mısır krallığını da kendi egemenliği altına almıştır. Mısır, Halifelerden Selahaddin döneminde **Türkmenlere** geçmiştir. Selahaddin, Aziz Benedict'in etten uzak durma kuralına karşı çıkmış ve takipçilerini şaraptan uzak tutan **Muhammedî yasayı** (Mahumetanam legem) tercih etmiştir.

Kanuni Sultan Süleyman (Solyman) da 40 yıl süren Macar savaşı nedeniyle, **Türklerin bir diğer Selahaddin'i** ve Hristiyanların baş belası olarak nitelendirilmiştir.

Memlükler ve Askeri Yapı.

Mısırlılar arasında, **Memlük Selahaddin'in soyu tükendiğinde**, hizmetkârları arasından birini imparator olarak seçtiler ve ona itaat ettiler. Kaynak, Türkler arasında bugün bu durumun geçerli olmadığını, çünkü **Türklerin oğullarının miras yoluyla tahta çıktığını** belirtir.

Türk İmparatorluğu'nun yabancı asker (milite extraneo) kullanması gerektiği ve bunun **İmparator'un şahsının korunması** için getirildiği düşünülmüştür. Bu durumun, İmparatorluğun **zalim** (Tyrannicum) olmasından (kalıtsal olmaması durumunda) kaynaklandığı ve İmparator'un bu sayede kendi halkına karşı daha güvende olabileceğini gördüğü belirtilir. Mısırlı Selahaddin, uzak bölgelerden gelen yabancı asker kullanan ilk kişiydi.

Mısır'daki **Memlükler** (Mamalucos) ise, Çerkesler (Circassios) olarak tanımlanmıştır ve devrilmişlerdir.

Kürtler: İsim ve Nüfus

Türk topraklarında etnik isim **Kurd** veya **Kurt** olarak telaffuz edilir. Araplar bu ulusa **Kart** derler, çoğulu ise **Ekrat**'tır. Kürtler ise kendilerine **Kartmantché** derler.

1884 verilerine göre kabaca tahmin edilen Kürt nüfusu şöyledir:

- Türkiye Kürdistanı ve Asya Türkiye'sinin diğer bölgeleri: **1.500.000 nüfus**.
- İran (Luri ve Bahtiyarlar hariç): **500.000**.
- Rus Transkafkasyası: **13.000**.
- Afganistan ve Belucistan: **5.000 (?)**.

2 PASTORALE PARISIENSE, ILLUSTRISSIMI ET REVERENDISSIMI DD. ANTONII- ELEONORII- LEONIS LE CLERC DE JUIGNÉ, ARCHIEPISCOPI PARISIENSIS, Ducis Sancti-Clodoaldi , Paris Francia , etc. auctoritate editum. TOMUS PRIMUS. Vænit viginti libris non compactum. PARISIIS, Excudebat CL. SIMON, Illultriffimi et Reverendiffimi DD. Archiepifcopi Parifienfis Typographus , via San-Jacobra. MDCCLXXXVI-1786.
3 THE SAVRI RERVVM PVBLCARVM PARS PRIMA. PHILIPPI ANDREA OLDENBURGERI. GENEVA, Apud SAMVELEM DE TOURNÉS. MDCLXXV-1675.
4 MONASTICARVM DISQVISITIONVM PARS ALTERA COMPLECTENS LIBROS SEPTEM POSTERIORES, QVIBVS. Domno BENEDICTO HAEFTENO, Monasterij Affligeniensis ANTVERPIAE Apud PETRVM BELLERVM Anno MDCXLI-1641.
5 HISTORIAE URBIS ET REGNI HIERO SOLYMITANI, REGVM ITEM SICULORVM ET NEAPOLITANORVM, AD QUOS ILLIUS REGNI TITULUS PERVENIT, SERIES AC RES GESTA: INDICE, DOCTRINIS ITEM observationibus politicis Subiunctis: AuctORE CHRISTOPHORO BESOLDO, JC. ARGENTORATI Sumptibus Hæredum LAZARI ZETZNERI. MDCXXXVI-1636.

C A P. XXIII.

Comtinet Almarici Regís feruorem pro regni tutela, ac mortem: et qualiter arsaside conuerti voluerumt ad fidem CHRISTI.

<< Marinus Sanutus senex, dictus Torsellus (natus anno circiter 1270; mortuus c. 1343)>>

Tunc <<Turc>> Saladinus Gazam obsedit ; et effraçto muro, multi intrauêrcTurchorum, non sine magna eorum cæde: sed tandem, qui extra fortilitium erant, cuncti perimuntur, et paruuli eliduntur ad rupem; qui verò in turri erant, viriliter restiterunt. Tunc Saladinus Gazam obsedit ; et effracto muro, multi intrauêre Turchorum, non sine magna eorum eæde: sed tandem, qui extra fortilitium erant, cuncti pirimuntur, et paruuli eliduntur ad rupem; qui verò in turri erant, viriliter restiterunt. 1 <<Venetus:MDCXI-1611.171>>

Christiani itaq: fubitò Saracenis terga praeberentes, penè omnes à minimo vîq: ad maximum trucidantur; aut certe captiui ducuntur Raymundus quoq; nobilis Princeps Montis Regalis et Petracensis, qui priùs inter Turchos captiuus fuerat annis XVI. deinde liberatus ;antè Saladinum deducitur; eiusq; gladio ac manu capite truncatur. 1 <<Venetus:MDCXI-1611.191>>

Norandinus MCLXXIV. moritur , Rex Turchorum: Saladinus regnum occupat, et simul cum regno Ægypti sub sua redigit potestate. 1 <<Venetus:MDCXI-1611.190>>

Et factum est postquam percussit Saladinus Turchus Christianorum exercitum, in hiis, qui euadere potuerunt quiq; bello non affuerant, sed in ciuitatibus aut munitiõibus manserant, solo auditu territis, quasi mulieres meticolosis essectis, nihil remansit virium: sed emarcuit omnis virtus eorum, ita vt multi Christiani, antè paucos fugerent Saracenos. 1

<<Venetus:MDCXI-1611.192>>

In templo verò Domini cum multa reuerentia, adorant Turchi Saladinus verò, ante quam illud intraret, parietes eius lauari fecit aquâ roseaccâ: habebat enim quingentos carmelos eâdem aquâ onustos: 1 <<Venetus:MDCXI-1611.192>>

BÖLÜM XXIII.

Kral Almaric'in krallığını koruma konusundaki gayreti, ölümü ve ateşin ortasında nasıl MESİH inancına dönmek istediği.

<< Yaşlı adam Marinus Sanutus, Torsellus olarak bilinir (doğumu yaklaşık 1270; ölümü yaklaşık 1343)>>

Sonra Selahaddin Gazze'yi kuşattı; surlar yıkılınca, Türklerin çoğu içeri girdi, ancak büyük bir katliam yaşandı. Sonunda kalenin dışındakilerin hepsi öldürüldü ve küçükler uçuşuma yuvarlandı. Ancak kuledekiler kahramanca direndi. Sonra Selahaddin Gazze'yi kuşattı; surlar yıkılınca, Türklerin çoğu içeri girdi, ancak büyük bir katliam yaşandı. Sonunda kalenin dışındakilerin hepsi öldürüldü ve küçükler uçuşuma yuvarlandı. Ancak kuledekiler kahramanca direndi. 1 <<Venetus:MDCXI-1611.171>>

Hristiyanlar, Sarazenlere aniden sırt çevirip, en küçüğünden en büyüğüne kadar neredeyse hepsi katledilir; ya da en azından Raymond, daha önce on altı yıl Türkler arasında esir tutulan asil Mont Royal ve Petra Prensi gibi esir alınır. Daha sonra serbest bırakıldıktan sonra Selahaddin'in huzuruna çıkarılır; kılıcı ve eliyle başı kesilir. 1 <<Venetus:MDCXI-1611.191>>

Norandinus 1774'te Türklerin Kralı ölür: Selahaddin krallığı ele geçirir ve aynı zamanda Mısır krallığıyla birlikte kendi egemenliği altına alır. 1 <<Venetus:MDCXI-1611.190>>

Türk Selahaddin, Hristiyan ordusunu yendikten sonra, savaşta hazır bulunmayan, şehirlerde veya tahkimatlarda kalan, sadece duymaktan bile korkan, ürkek kadınlarmış gibi kaçmayı başaranların hiçbir gücü kalmadı: tüm güçleri tükendi, öyle ki birçok Hristiyan, birkaç Sarazen'in önünden kaçtı. 1 <<Venetus:MDCXI-1611.192>>

Rabbin tapınağında, Türkler Selahaddin'e büyük bir saygıyla taparlar; Selahaddin tapınağına girmeden önce duvarlarını gül renkli suyla yıkatmıştır: çünkü beş yüz Karmelit'i aynı suyla doldurmuştur. 1 <<Venetus:MDCXI-1611.192>>

Nú minus fortaffe meminifti Guidone, hierosolimon, regé, genere fracu, a Saladino, turco: cútáto, et ta nobili fracor , exercitu ce interêptú. 2 <<Philelphus:1502.Pdf sayfa 272>>

Fransız ırkının kralı Guidone'yi, Türk Selahaddin'i hatırlayacaksınız: Kes şunu ve soylu fracor'un, bu yasağı uygula. 2 <<Philelphus:1502.Pdf sayfa 272>>

Qui si legge, che alcuni Alberi fanno Ghiande, tanto grate al gusto, che non cedono punto di fapore alle Castagne, che però in Andalusia, et in Portogallo, hanno luogo nelle Menfe, anco di quelli, che vivono con lautezza, e condelizie; allora, che Saladino Turco, nuovo Soldano d'Egitto, avendo ucciso il Califa , s'impadroni di quel Regno; dal che divenuto più ardito, assali pofcia la Soria, e sbaragliato, e sconfitto il Rè Balduino , occupò Gerusalemme, allora, dico, la Criftianità à opprefla, ebbei suoi maggiori aiuti dalle Spagne; 3 <<Spagne:MDCXCIV- 1694>>

Burada, bazı ağaçların kestanelerle boy ölçüşemeyecek kadar lezzetli meşe palamudu ürettiğini okuyoruz; ancak kestaneler, lüks ve eğlence içinde yaşayanlar tarafından bile Endülüs ve Portekiz sofralarında yenir. Sonra, Mısır'ın yeni Sultanı Türk Selahaddin, Halifeliği öldürerek bu krallığı ele geçirdi. Oradan, daha da cüretkârlaşarak Suriye'ye saldırdı, Kral Baldwin'i bozguna uğrattı ve Kudüs'ü işgal etti. Sonra, diyorum ki, ezilen Hristiyanlık en büyük yardımını İspanya'dan aldı. 3 <<Spagne:MDCXCIV- 1694>>

Dominano gli Auftriaci un Paefe, che produce ottime, anche quelle cose, che in altri Paefi fono di cattiva condizione , Qui si legge, che alcuni Alberi fanno Ghiande, tanto grate al gusto, che non ce dono punto di fapore alle Castagne, che però in Andalusia, et in Portogallo, hanno luogo nelle Menfe, anco di quelli, che vivono con lautezza, e con delizie; allora, che SaladinoTurco, nuovo Soldano d'Egitto, avendo ucciso il Califa , s'impadroni di quel Regno; dal che divenuto più ardito, assali pofcia la Soria, e sbaragliato, e sconfitto il Rè Balduino , occupò Gerusalemme, allora, dico, la Criftianità oppressa, ebbei suoi maggiori aiuti dalle Spagne; 4 <<Olivet:1694.44>>

Avusturyalılar, diğer ülkelerde kalitesiz olan ürünler de dahil olmak üzere, mükemmel ürünler üreten bir ülkeyi yönetiyorlar. Burada, bazı ağaçların meşe palamudu ürettiğini ve meşe

palamutlarının tadına o kadar vardığını okuyoruz ki, kestanenin tadına hiç varmıyorlar; ancak Endülüs ve Portekiz'de, lüks ve lütuf içinde yaşayanların bile sofralarında kestaneler yer alıyor. Sonra, Mısır'ın yeni Sultanı Türk Selahaddin, Halifeliği öldürerek bu krallığı ele geçirdi. Buradan daha da cesaretlenerek Suriye'ye saldırdı ve Kral Baldwin'i bozguna uğratıp yendikten sonra Kudüs'ü işgal etti. Sonra, diyorum ki, ezilen Hristiyanlık İspanya'dan daha fazla yardım aldı. 4 <<Olivet:1694.44>>

Poco despues murio Valduino quinto, y el Reino de Hierufalen por fu muerte pertenecia lure hereditario, a Guidon Lusignano como a marido de Sebilla hermana de Valduino quarto el leprofo, y entrò a reinar el año de 1184. Empero Raimundo el tutor de Valduino quinto encubrió fu muerte, y fingió viuir to da via, y que auia de fuceder en el Reino, y en ordena esto mouio guerra contra Guidon marido de Sibilla; y viendo que no tenia fuerçasbaftantes, para hazerle guerra , y expelerlo del Reino llamò en fu ayuda a Saladino Turco Rey de Egypto, el qual con toda prefteza vino con vn muy poderoso exercito. 5 <<Juan de Acuña del Adarve:1637.263>>

V. Waldouin'in ölümünden kısa bir süre sonra, Kudüs krallığı, cüzzamlı V. Waldouin'in kız kardeşi Sibilla'nın kocası Guyon Lusignan'a miras yoluyla geçti ve 1184 yılında tahta çıktı. Ancak V. Waldouin'in vasisi Raymond, ölümünü gizledi ve hâlâ hayattaymış gibi davranarak krallığa onun yerine geçmeye çalıştı. Bunu yapmak için Sibilla'nın kocası Guyon'a savaş açtı; ancak ona savaş açıp onu krallıktan kovmak için yeterli güce sahip olmadığını görünce, Mısır Kralı Türk Selahaddin'i yardıma çağırdı. Selahaddin, çok güçlü bir orduyla hızla geldi. 5 <<Juan de Acuña del Adarve:1637.263>>

Selahaddin'in Yükselişi ve Fetihleri

• **Selahaddin'in Gücü Ele Geçirmesi:** Türklerin Kralı Norandinus 1174'te (MCLXXIV) öldü. Selahaddin bu krallığı işgal etti ve aynı zamanda **Mısır krallığını da kendi egemenliği altına aldı**. Selahaddin, Halifeliği (Califa) öldürerek Mısır'ın yeni Sultanı (nuovo Soldano d'Egitto) oldu ve bu krallığı ele geçirdi.

• Askeri Harekatlar:

◦ Daha sonra cesaretlenerek Suriye'ye (Soria) saldırdı.
◦ Selahaddin, **Kral Baldwin'i** (Rè Balduino) bozguna uğratıp yendi ve ardından **Kudüs'ü (Gerusatemme) işgal etti**.

◦ Selahaddin, **Gazze'yi (Gaza) kuşattı**. Surlar yıkıldığında Türklerin çoğu içeri girdi. Bu sırada büyük bir katliam yaşandı, kalenin dışındaki herkes öldürüldü ve **küçük çocuklar uçuşuruma yuvarlandı** (parvuli eliduntur ad rupem). Ancak kulede bulunanlar kahramanca direndi.

• **Hristiyan Ordusuna Karşı Başarılar:** Türk Selahaddin, Hristiyan ordusunu yendikten sonra, Sarazenlere aniden sırt çeviren Hristiyanların neredeyse hepsi, en küçüğünden en büyüğüne kadar ya katledildi ya da esir alındı. Savaşta bulunmayan, şehirlerde veya tahkimatlarda kalan ve sadece haberi duymakla korkan Hristiyanların tüm güçleri tükendi, ürkek kadınlar gibi oldular ve birçoğu birkaç Sarazen'in önünden kaçtı.

Kudüs'teki Siyasi Durum ve Önemli Kişiler.

• **Raymond'un İdamı:** Mont Royal ve Petra'nın asil Prensi **Raymond**, daha önce on altı yıl boyunca Türkler arasında esir kalmıştı. Serbest bırakıldıktan sonra Selahaddin'in huzuruna çıkarıldı ve **Selahaddin'in kendi eli ve kılıcıyla başı kesildi**.

• **Kudüs Tahtı Mücadelesi:** V. Baldwin'in (Valduino quinto) kısa süre sonra ölümü üzerine, Kudüs Krallığı miras hukuku gereği, cüz zamalı IV. Baldwin'in kız kardeşi Sibylla'nın (Sebilla) kocası olan **Guyon Lusignan'a** (Guidon Lusignano) geçti. Guyon, 1184 yılında tahta çıktı.

• **Raymond ve Selahaddin İttifakı:** V. Baldwin'in vasisi olan bir başka Raymond, V. Baldwin'in ölümünü gizledi ve tahtı ele geçirme niyetiyle Guyon'a karşı savaş başlattı. Ancak Guyon'u krallıktan kovmak için yeterli güce sahip olmadığını görünce, **Mısır Kralı Türk Selahaddin'i yardıma çağırdı**. Selahaddin çok güçlü bir orduyla hızla geldi.

• **Guidone'nin Akıbeti:** Fransız ırkından olan Kudüs Kralı Guidone'nin, Türk Selahaddin tarafından yenildiği ve soylu Fransız ordusunun yok edildiği (interēptú) de anılır.

Selahaddin'in Dini Eylemleri ve Sonuçları.

• **Kutsal Mekanlara Saygı:** Selahaddin, Rabbin tapınağına (Templo verò Domini) girmeden önce duvarlarını gül renkli suyla yıkattı. Bu amaçla beş yüz devesi bu suyla doldurulmuştu. Türkler, Rabbin tapınağında **Selahaddin'e büyük bir saygıyla tapınırlar**.

• **Hristiyanlığa Yardım:** Selahaddin'in Kral Baldwin'i yenip Kudüs'ü işgal etmesiyle **ezilen Hristiyanlık** (Criftianità oppressa), en büyük yardımını İspanya'dan (Spagne) aldı.

• **Kral Almaric:** Kral Almaric'in krallığı koruma gayreti ve ölümü ile ateşin ortasında MESİH inancına dönmek isteyenlerin olduğu da kaydedilmiştir.

1 LIBER SECRETORVM FIDELIVM CRVCIS Super TERRAE SANCTAE RECUPERATIONE ET CONSERVATIONE. quo Et TERRAE SANCTAE HISTORIA ab Origine, ET Eiusdem vicinarumque Prouinciarum Geographica descriptio continetur. Cuius Auctor. Orientalis Historiæ. MARINVS SANVTVS dictus TORSELLVS Patricius Venetus. Tomus secundus. MDCXI-1611.
2 Epistolarum familiarum Libri 37. Franciscus Philadelphus. la bibliothèque de l'État de Bavière. Numérisé le :4 octobre 2010. Publication :1502
3 LA MONARCHIA AUSTRIACA DELL'ABBATE D.BONAVENTURA TONDI DAGVBIO. OLIVETANO, Conprofondissimo offequio , ALLA MAESTA CATTOLICA DI CARLO SECONDO Monarca delle Spagne . IN NAPOLI PER IL PARRINO.E MUTII. MDCXCIV- 1694.
4 LA MONARCHIA AUSTRIACA DEL L'ABBATE D.BONAVENTURA TONDI DAGVBIO. OLIVETANO, Conprofondissimo offequio , ALLA MAESTA CATTOLICA DI CARLO SECONDO Monarca delle Spagne . IN NAPOLI PER IL PARRINO.E MUTII. MDCXCIV-1694.
5 DISCVRSOS DELA SEFFIGIES. Y VERDADEROS RETRATOS. POR EL DOCTORIVAN DE ACUÑA DELADA , Juan de Acuña del Adarve. Rue, Prior de Villanueva de Andujar. MDCXXXVII- 1637

Saladino Imperatore dell Turchi, risoluto di prendere à forza di Guerra la Citrà di Gerusalemme, viconduffe vn formidabile efercito; 1 <<Donzelli.1647.138>>

Türklerin İmparatoru Selahaddin, Kudüs şehrini savaş yoluyla ele geçirmeye kararlıydı ve oraya güçlü bir orduyla liderlik etti; 1 <<Donzelli.1647.138>>

Aleffandro Magno Idolatra, e Saladino Turco, permettono volontariamente à i nimici di gran lunga à loro inferiori, di compire con ogni quiete à i debiti dell'efequie dei Rè, et amici loro; et il Duca d'Arcos Chriftiano, et in fine femplice Miniftro, benchè humilmente supplicato, impedifce , i douuti honori alla gran Madre di Dio, Signora del Cielo, e Padrona del Mondo. 1 <<Donzelli.1647.138>>

Büyük Putperest İskender ve Türk Selahaddin, kendilerinden çok daha aşağı seviyedeki düşmanlarının, krallarının ve dostlarının cenaze borçlarını tam bir sükûnetle ödemelerine gönüllü olarak izin verdiler; Arcos Dükü Christiano ve son olarak da mütevazı bir bakan, alçakgönüllülükle yalvarmasına rağmen, yüce Tanrı Annesi, Cennetin Hanımı ve Dünyanın Efendisi'ne layık görülen onurların yerine getirilmesini engelledi. 1 <<Donzelli.1647.138>>

Trātanto Saladino Turco di natione, nuouo Soldano d'Egitto, hauendo quini vecifo il Califa , s'impadroni di quel regno: dal che diuenuto più ardito, assali polcia la Soria: e vinto, e fatto

prigione il Rè Baldouino, occupò Gerusalemme l'anno da poi, che ella era ftata da'Latini racquiftata, 90. 2 <<Perugino:MDCL-1650.334>>

Bu arada, aslen Türk olan ve Halifeliğin yerine Mısır'ın yeni Sultanı olan Selahaddin, krallığı ele geçirdi. Daha da cesaretleterek Suriye'ye saldırdı. Kral Baldouin'i yenip esir aldıktan sonra, Latinler tarafından geri alınmasının ertesi yılı Kudüs'ü işgal etti. 90. 2

<<Perugino:MDCL-1650.334>>

Turco- Allah no tuvo hijos, y no hay más Dios que Dios, y Mahoma su profeta.

Lucifer- Ya lo has oído, señor. Desde Saladino, todos los turcos te dicen lo mismo. 3

<<Robelo:1896.2>>

Türk: Allah'ın oğlu yoktu ve Tanrı'dan başka Tanrı yoktur ve Muhammed de onun peygamberidir.

Lucifer: Duydunuz efendim. Selahaddin'den beri tüm Türkler size aynı şeyi söyledi. 3

<<Robelo:1896.2>>

Mientras Caronte los pasa á los dos en su barca, Virgilio le retiere que poco después de su llegada al intierno, vió allí un sér poderoso que fué á huscar las almas de Abel, de Noé, de Abraham, de Moysés y de David. Avanzando en el camino descubren en el intierno tres moradas muy agradables: en la primera están Homero, Horacio, Ovidio y Lucano; en la segunda, Electra, Héctor, Eneas, Lucrecio, Bruto y el turco Saladino; en la tercera, Sócrates, Plutón, Hipócrates y el arabe Averroés. 3 <<Robelo:1896.5>>

Kharon ikisini de teknesine bindirirken, Virgilius yeraltı dünyasına vardıktan kısa bir süre sonra, Habil, Nuh, İbrahim, Musa ve Davut'un ruhlarını arayan güçlü bir varlık gördüğünü söyler. Yolculuklarına devam ederken, yeraltı dünyasında üç çok hoş mesken keşfederler: ilkinde Homeros, Horace, Ovidius ve Lukan; ikincisinde Elektra, Hektor, Aeneas, Lucretius, Brutus ve Türk Selahaddin; üçüncüsünde Sokrates, Plüton, Hipokrat ve Arap İbn Rüşd. 3

<<Robelo:1896.5>>

Afligidos los Chriftianos de Ierusalen, por eftar cercados del gran Saladino, Turco; efperauan el aliuió de los Principes Chriftianos. 4 <<Castro:1665.153>>

Kudüs Hıristiyanları, büyük Türk Selahaddin tarafından kuşatılmış olmaktan üzüntü duyuyorlardı; Hıristiyan prenslerden yardım bekliyorlardı. 4 <<Castro:1665.153>>

Regnarono in Gierusalem l'vn doppo l'altro fette Re per ifpatio di anni ottantaotto finche il Saladino di natione Turco molto virtuoso Prencipe, lo tolfe di mano ai Chriftiani , e cosi ancora, come dice vn nostro gran Poeta. 5 <<Passi:1572.10>>

Yedi kral Kudüs'te seksen sekiz yıl boyunca birbiri ardına hüküm sürdü, ta ki Türk milletinin çok erdemli bir prensi olan Selahaddin onu Hıristiyanların elinden alana kadar ve büyük Papamızın da dediği gibi, durum hâlâ böyledir. 5 <<Passi:1572.10>>

Il Saladino Re del l.Afia di tanta sua ricchezza altro non porta di là, che questa veste ftracciata. Fu coftui naturale Turco, bellicoso, e molto valente, auido di gloria, e d'honore, liberale, clemente, amator del giusto et dell'honesto, e tanto costante, che non fi turbò mai

per li accidenti contrarij della fortuna; nè anco mai s'insuperbi per li prosperifucceffi. 5
<<Passi:1572.47>>

Asya Kralı Selahaddin, servetinden bu yırtık pırtık cübbeden başka hiçbir şey getirmez. Doğuştan Türk, savaşçı ve çok yiğit, şan ve şeref aşığı, cömert, merhametli, adalet ve dürüstlük aşığı ve öylesine kararlıydı ki, talihin olumsuzluklarından asla rahatsız olmazdı; kazandığı başarılarla da asla övünmezdi. 5 <<Passi:1572.47>>

Il che intendendo Emanuel Imperator di Costantinopoli entrò con groffo effercito nella Caramania, e la ridusse tutta alla sua vbidienza, e passando più avanti fece l'impresa del Cogno prenci pale città dell'Asia; doue, pohe il Turco Capitano del Saladino aspiraua al Regno, benche egli haueffe vn'effercito di diecimila perfone nõ si curò venir a gior nat a con l'Imperatore, anzi come ribello, e traditore del suo Signore mandò persone fidate a offerirgli parte delle città, che egli haueua prefo, ricercado il rima nente per la sua persona, e di far lega , e buona pace con lui. 5 <<Passi:1572.45>>

Bunu anlayan Konstantinopolis İmparatoru Emmanuel büyük bir orduyla Karamanya'ya girdi ve hepsini itaatine bağladı ve daha da ileri giderek Asya'nın başlıca şehri olan Cogno'ya girme girişimini üstlendi; burada, Selahaddin'in Türk Kaptanı, on bin kişilik bir ordusu olmasına rağmen, Krallığa göz diktiğinden, İmparator'la anlaşmaya yanaşmadı; bunun yerine, bir asi ve Rabbine ihanet eden biri olarak, ele geçirdiği şehirlerin bir kısmını ona teklif etmeleri için güvenilir adamlarını gönderdi, geri kalanını da kendisi için istedi ve onunla bir ittifak ve iyi bir barış yapmayı teklif etti. 5 <<Passi:1572.45>>

1 PARTENOPE LIBERATA. OVERO RACCONTO del Heroica risoluzione fatta dal popolo di Napoli PARTE PRIMA. In Napoli, Per Ottauio Beltrano. Con licenza de' Super. Giuseppe Donzelli. 1647-Éditeur :per Ottavio Beltrano <<Nombre de pages : 236 Publication : 1647 Éditeur : per Ottavio Beltrano Original provenant de : l'Université Complutense de Madrid Numérisé le : 31 août 2009 Langue :italien Auteur : Giuseppe Donzelli>>
2 RISTRETTO DELL'HISTORIE DEL MONDO Del Padre Col Supplemento di Lodouico Aurelij Perugino Traduttore dell'Opera. Con la Seconda Parte di Bernardo Oldoini Genouefe sino 'Anno MDCL-1650. Accreciuto in quell' vltima Imprefione della Terza Parte sino l'Anno MDCLXV-1665. <<Nombre de pages :29 Publication :1665 Éditeur :Briganci Original provenant de :Bibliothèque Montserrat Abbey Numérisé le :28 mai 2010 Langue :Italian Auteur :H. Torsellini>>
3 EL DESPERTADOR PERIODICO SEMANARIO DE RELIGION, CIENCIAS, LITERATURA Y VARIETADES DIRECTOR, REDACTOR, TRADUCTOR Y EDITOR EL LIC. CECILIO A. ROBELLO. COLABORADORES: " Abigail " y Manuel Origoza. CUERNAVACA. IMPRENTA PARTICULAR DE "EL DESPERTADOR" 1896.
4 CORONICA DE LOSSEÑORES REYES DE CASTILLA, DON SANCHO el Deseado, Don Alonfo el Octauo, y Don Enrique el Primero. DEDICADO AL REY NVESTRO SEÑOR, Por mano de Don Garcia de Avellaneday Haro, Conde de Castrillo. <<Par Alonso Nunez de Castro · 1665. Publication :1665 Éditeur :Pablo de Val Original provenant de :Bibliothèque nationale d'Autriche Numérisé le :21 novembre 2011 Langue :Espagnol Auteur :Alonso Nunez de Castro.
5 LA SELVA DI VARIA ISTORIA Di Carlo Palsi, InVinegia , Preflo Altobello Salicato, MDLXXII1572-. Nombre de pages :101 Publication :1572 Éditeur :presso Altobello Salicato Original provenant de :Bibliothèque nationale centrale de Rome Numérisé le :10 février 2014 Langue :Italian Auteur : Carlo Passi Contributeurs :Collegio di San Pantaleo : Biblioteca, Salicato, Altobello.

PERDIDA DE LA CIVDAD santa de Ierusalem.

Fve efte año el de mayor deſgracia de efte Centuria: porque en el ſe perdio la Ciudad de Ierusalem. El gran Saladino Turco, enemigo de los Chriftianos, y pufo cerco a la ciudad de Tiberiade; vencio a los Chriftianos en batalla, prendio a Guido Luſiñano Rey de Ierusalem, y al Maestre del Temple; cercò la ciudad de Ierusalem y fe le rindiò a dos de Octubre de efte año (deſpues que la ocuparò los Chriftianos 89. años antes) y ha lido mayor la deſgracia, por no auerle Podido recobrar, auiendofe hecho tan grandes diligencias, y preuenciones , y costado a la Chriftiandad tanta sangre: las deſgracias delos nueftros y venci miento , muertes y prisiones, refieren Otto Frigenſe, Nauclero, Sabelico, Philipo Bergomenſe, Pedro Mexia, el Cardenal Berlarminio , fan An tonino, y otros: que eftan nombrados en la margen.

ŞEHRİN KAYBI

Santa de Ierusalem. Fve efte año el de mayor deſgracia de efte Centuria: porque en el ſe perdio la Ciudad de Ierusalem. El gran Saladino Turco, enemigo de los Chriftianos, y pufo cerco a la ciudad de Tiberiade; vencio a los Chriftianos en batalla, prendio a Guido Luſiñano Rey de Ierusalem, y al Maestre del Temple; cercò la ciudad de Ierusalem y fe le rindiò a dos

de Octubre de este año (después que la ocupó los Chriftianos 89. años antes) y ha sido mayor la desgracia, por no averse Podido recobrar, auiendose hecho tan grandes diligencias, y preuenciones , y costado a la Chriftiandad tanta sangre: las desgracias delos nueftros y venci miento , muertes y prisiones, refieren Otto Frigenfe, Naclero, Sabelico, Philipo Bergomenfe, Pedro Mexia, el Cardenal Berlarminio , San An tonino, y otros: que estan nombrados en la margen. 1 <<Carillo:1620.284>>

KUTSAL KUDÜS ŞEHRİNİN KAYBI. Bu yıl, yüzyılın en talihsiz yılıydı, çünkü Kudüs şehri de bu yılda kaybedildi. Hristiyanların düşmanı olan büyük Türk Selahaddin, Tiberia şehrini kuşattı; Hristiyanları savaşta yendi, Kudüs Kralı ve Tapınak Efendisi Guido Lusitanian'ı esir aldı; Kudüs şehrini kuşattı ve bu yılın 2 Ekim'inde (89 yıl önce Hristiyanlar tarafından işgal edildikten sonra) ona teslim oldu. Ancak talihsizlik daha da büyük oldu, çünkü bu kadar büyük çaba ve önlemlere rağmen ve Hristiyanlığa bu kadar çok kan kaybettirmesine rağmen toparlanamadı: Bizim talihsizliklerimiz, yenilgilerimiz, ölümlerimiz ve hapis cezalarımız, kenar boşluklarında isimleri geçen Otto Frigense, Naclero, Sabellico, Philipo Bergomense, Pedro Mexia, Kardinal Berlarminio, San Antonino ve diğerleri tarafından anlatılıyor. 1 <<Carillo:1620.284>>

Parisiense, præfente Rege Philippo, itidem pro decimis ad bellum contra Saladinum Turcorum regem , quæ Saladinides inde appellatæ. 2 <<PAPPO:MDCCXXII-1722.623.>>

Paris, Kral Filip'in huzurunda, o zamandan beri Saladinides olarak anılan Türklerin kralı Saladin'e karşı yapılan savaştan dolayı aynı şekilde ondalık vergiyi de ödedi. 2 <<PAPPO:MDCCXXII-1722.623.>>

<<Deinde cum ipso jam penitus confirmato Charras adivimus, ubi nunciata ipsi mors filii Asedoddini Emissae principis, qui die Arafataeorum sacrorum excesserat. In ejus honorem ad officia consolandi admittenda præfedit Almalichus Aladilus . His diebus inter Turcomannos et Curdos commissum praelium , in quo multi utrimque mortales ocoubuere. Allasum quoque cordem mense de obitu Pehlewani filii Dokuzi, qui finiente Dsulhassja finivit. 3 <<Schultens:1732.62,63>>

Sonra, artık tamamen iyileşmişken, Şarras'a gittik. Orada, Arafat bayramı günü vefat eden Emissa Prensi Aseduddin'in oğlunun ölüm haberini aldı. Onun anısına, Almalichus Aladil teselli törenlerine başkanlık etti. O günlerde Türkmenler ve Kürtler arasında bir savaş yaşandı ve her iki taraftan da birçok kişi hayatını kaybetti. Dsulhassja'nın sonunda vefat eden Dokuzi oğlu Pehlevani'nin ölümü de yüreğimi sızlattı. 3 <<Schultens:1732.62,63>>

"Il est aussi souverain de la plus grande partie des Arabies et possedoit auant les conquestes que le Roy de Perse a faites depuis l'an mil six cent vingt-deux , la pluspart de la Grande Armenie , ou Turcomanie, l'Aladule , ou le Dulcadir, le pays des Curdes, les Mesopotamie entiere , et partie de l'Assyrie." 4 <<Aviti:1637.1201>>

"Ayrıca Arabistan'ın büyük bir kısmına hükmediyordu ve Pers Kralı'nın bin altı yüz yirmi iki yılından beri yaptığı fetihlerin çoğuna sahipti; Büyük Ermenistan'ın veya Türkmenistan'ın, Aladule'nin veya Dulkadir'in çoğu, Kürt ülkesi, Mezopotamya'nın tamamı ve Asur'un bir kısmı." 4 <<Aviti:1637.1201>>

Burayı biraz açarak dil konusunda nasıl bir dönüşme olduğunu tespit edelim. << Almalichus Aladilus, bu Latince yazılış biçimidir. Şimdi bunun 16 yüzyıldaki Frenk yazım biçimine bakalım, <<1- l'Aladule>> Frenk yazar bu kelimenin tam yanına <<l'Aladule , ou le Dulcadir yazmaktadır>> Burada yazan Dulcadir kelimesini yine Fransızcada yada yazan <<Curd, Kurd>> kelimesini tercüme eder gibi tercüme edelim. Fransızcada u harfi Türkçede ü sesi verdiğine göre <<Curd>> kelimesini Cürd veya Kürd olarak tercüme etmemiz gerekmektedir, buda bize Kürt kelümesini kazandırır. Latince yazılmış olan << Aladilus>>un Fransızca karşılığı olan ve iki isimde de anıldığı anlaşılan <<l'Aladule , ou le Dulcadir>> olarak yazılan <<Dulcadir>> kelimesini Türkçeye çevirdiğimizde karşımıza Dülcadir veya Dülkadir çıkar, oysaki burada yazan Dulkadir dir ve Dulkadiroğullarından bahseder. Tamda burada batılilar bilgiye sadık kalma adına en doğru şekliyle yazmaya çalışmışlardır, günümüzde ise Fransız termimolojisine göre okunmaya çalışılarak, o tarihlerdeki isimleride günümüz terminolojisiyle harmanlayarak bir kürt yaratmaya çalışmışlardır. Yine üstteki bilgide <<Curdos>> kelimesi de aynı şekilde anlaşılmıştır. Şeddadinin bu Latince çevirisini yapan kişi elinden geldiğince Şeddadiye sadık kalmaya ve özel isimleri çevirmeye çalışmıştır. Bunu <<Karakousjum>> Karakoyunlu olmalı , sayfa 174. Bu durumu özetler. Bir başka örnekte <<Alaphdalus>> Arapçada p harfi olmamasından kaynaklı Latince çeviriyi yapan kişi <<ph>> f harfini koymuşve arapçadakine sadık kalmaya çalışmıştır. Burada yazan ise <<Alaphdalus>> Alapdalludur ve bu bizlerin apdallar <Al Apdal, ludur ise Türkçe ekidir> dediklerimizdir.

Dextram obtinebat Filii ejus Almalichus Alaphdalus Damasco, Almalichus Addabirus Halebo , et Almalichus Addabirus Bosrae præpositi; nec non Filius Ezzoddini , Mosulae principis, Aladinus Chorremsjahus, Item Frater ejus in extimo latere: cui contigui erant Husamoddinus Lasjinus, et Tawasjius Kaimazus Nesjmaeus, et Ezzoddinus Sjordichus Nourius , et Husamoddinus Bessiara princeps Paneadis , et Bedroddinus Duldurmus, aliaque ducum multitudo. In sinistra locati erant Amadoddinus Zenchius, princeps Sinsjaræ , et Filius fratris ejus Moezzoddinus , princeps Mesopotamie ; ejusque extremo in latere Almalichus Almodafferus Tacoddinus, Fratris ejus filius. Amadoddinus Zenchius tamen ipse quidem abfens erat , cum impedimentis profectus ob morbum quo laborabat, sed copiæ ejus remanserant. Præterea sinistram firmabat Saiphoddinus Ali Almesjtoubus, omnesque Mehranitæ, et Hacaritæ; Chusterinus item, aliique duces Curdorum. 3 <<Schultens:1732.148,149>>

Oğulları Şamlı Almalichus Alaphdalus, Halebo'lu Almalichus Addabirus ve Bosralı Almalichus Addabirus sağdan sorumluydu; ve ayrıca Musul prensi Ezzoddin'in oğlu, aynı zamanda uç tarafta kardeşi olan Aladinus Chorremsjahus: komşuları Husamoddinus Lasjinus, Tawasjius Kaimazus Nesjmaeus, Ezzoddinus Sjordichus Nourius ve Paneadis prensi Husamoddinus Bessiara, Bedroddinus Duldurmus ve çok sayıda başka kişiydi. liderler. Solda Sinsjar prensi Amadoddinus Zenchius ve erkek kardeşinin oğlu Mezopotamya prensi Moezzoddinus yer alıyordu; ve onun en uç tarafında ise kardeşinin oğlu Almalichus Almodafferus Tacoddinus vardı. Ancak Amadoddinus Zenchius, çektiği hastalık nedeniyle yükleriyle yola çıktığı için kendisi orada değildi, ancak kuvvetleri kalmıştı. Ayrıca, sol kanat Saiphoddinus Ali Almesjtoubus ve tüm Mehranlılar ile Hacırlılar tarafından destekleniyordu; aynı şekilde Chusterinus ve diğer Kürt liderleri de. 3 <<Schultens:1732.148,149>>

Dans la dernière partie du v siècle de l'hégire, la puissance du khalifat s'était très-affaiblie, et (ces mosquées) se trouvaient au pouvoir des Obeïdides (Fatemides), khalifes chiites qui

régnèrent au Caire. L'autorité des Obeïdides ayant commencé à décliner, les Francs marchèrent sur Beït el-Macdis, et s'en rendirent maîtres, ainsi que de toutes les places frontières de la Syrie. Ils érigèrent audessus de la sainte Sakhra une église dont ils étaient très-fiers et pour laquelle ils montraient une profonde vénération. Quelque temps après, Salah ed-Dîn (Saladin), fils d'Aïyoub le Kurde, s'empara de l'Egypte et de la Syrie, renversa l'empire des Obeïdides, extirpa leur doctrine hérétique et passa en Syrie. Il y combattit les Francs jusqu'à ce qu'il leur enlevât Beït el-Macdis et toutes les forteresses syriennes qui étaient tombées entre leurs mains. Cela eut lieu vers l'an 80 de l'hégire ^ Il abattit l'église qu'ils y avaient érigée, fit découvrir la Sakhra et reconstruire la mosquée dans sa forme actuelle<<Ibn Haldun Mukaddime>>. 5 <<Slane:MDCCCLXV-1865.268>>

Hicri beşinci yüzyılın sonlarında, Halifeliğin gücü büyük ölçüde zayıflamıştı ve (bu camiler) Kahire'de hüküm süren Şii halifeler olan Ubeydîlerin (Fatimîler) elindeydi. Ubeydîlerin otoritesi zayıflamaya başlayınca, Franklar Beytül-Makdis'e yürüyerek burayı ve Suriye'nin tüm sınır bölgelerini ele geçirdiler. Kutsal Sahra'nın üzerine, çok gurur duydukları ve derin bir saygı duydukları bir kilise inşa ettiler. Bir süre sonra, Kürt Eyüp'ün oğlu Selahaddin, Mısır ve Suriye'yi ele geçirerek Ubeyd imparatorluğunu devirdi, sapkın öğretilerini ortadan kaldırdı ve Suriye'ye geçti. Orada, Beytül-Makdis'i ve ellerine düşen tüm Suriye kalelerini alana kadar Franklarla savaştı. Bu olay, Hicri 80 yılı civarında gerçekleşti. ^ Orada inşa ettikleri kiliseyi yıktırdı, Sakhra'yı ortaya çıkardı ve camiye şimdiki haliyle yeniden inşa etti<<Ibn Haldun Mukaddime>>. 5 <<Slane:MDCCCLXV-1865.268>>

Burada dikkat edilmesi husus << Bir süre sonra, Kürt Eyüp'ün oğlu Selahaddin, Mısır ve Suriye'yi ele geçirerek Ubeyd imparatorluğunu devirdi, sapkın öğretilerini ortadan kaldırdı ve Suriye'ye geçti.>> Sayfa 268 deki bu bölümün devamında ki sayfalarda gelen 449,450 arasındaki parantez içine aldığım bölüme bakınız.

Ce qui a contribué au maintien de cet état de choses, c'est la conduite tenue par les membres du gouvernement turc (les Mamlouks) pendant les deux derniers siècles, à partir du règne de Salah ed-Dîn (Saladin), fils d'Aïyoub. Les émirs turcs, pensant que l'empire pour rait un jour éprouver quelque grande catastrophe et craignant que leur souverain ne fît des avanies aux enfants qu'ils laisseraient après eux et sur lesquels il avait des droits, en leur qualité d'esclaves ou d'affranchis, ont bâti un grand nombre de collèges, de couvents et de cloîtres, auxquels ils ont assigné, à titre de ouakf, des immeubles d'un bon produit. En constituant ces ouakf, ils mirent pour condition que leurs enfants en seraient les administrateurs ou loucheraient une partie du revenu. Au reste, ces émirs étaient presque tous portés à faire le bien et les bonnes œuvres, et à diriger leurs intentions et leurs actions en vue d'une récompense dans l'autre vie. Cela a eu pour résultat que les ouakf sont très-nombreux au Caire et qu'ils produisent des revenus considérables, dont une partie est consacrée à l'entretien des étudiants et aux traitements des professeurs ; aussi s'y rendon de l'Irac et du Maghreb pour faire ses études. Les marchés^ de la science y sont donc très-achalandés et les océans du savoir y sont pleins à déborder. Dieu crée ce qu'il veut<<Ibn

Haldun Mukaddime>>. 5 <<Slane:MDCCCLXV-1865.449,450>>

Burada önemli bir noktaya değinmek gerekiyor, önce Türkçesine bakalım.

Bu durumun sürmesine, Eyüp oğlu Selahaddin'in saltanatından itibaren son iki yüzyıl boyunca Türk hükümeti (Memlükler) mensuplarının tutumları katkıda bulunmuştur.

İmparatorluğun bir gün büyük bir felakete uğrayabileceğini düşünen ve hükümdarlarının, geride bırakacakları ve köle veya azatlı olarak hakları bulunan çocuklarına hakaret edeceğinden korkan Türk emirleri, çok sayıda kolej, manastır ve manastır inşa ettirmiş ve bunlara iyi ürün veren binaları vakıf olarak tahsis etmişlerdir. Bu vakıfları kurarken, çocuklarının yönetici olmasını veya gelirin bir kısmını almasını şart koşmuşlardır. Dahası, bu emirlerin neredeyse tamamı iyi ve güzel işler yapmaya ve niyetlerini ve eylemlerini ahirette bir ödül elde etmek amacıyla yönlendirmeye meyilliydi. Bu durum, Kahire'de çok sayıda vakıf kurulmasına ve önemli bir gelir elde edilmesine yol açmıştır; bu gelirin bir kısmı öğrencilerin bakımına ve profesörlerin maaşlarına ayrılmıştır; Irak ve Mağrip'ten de oraya okumak için insanlar geliyor. Bu nedenle bilim pazarları orada çok hareketli ve bilgi okyanusları dolup taşıyor. Allah dilediğini yaratır<<İbn Haldun Mukaddime>>. 5 <<Slane:MDCCCLXV-1865.449,450>>

Tamda burda parantez arasındakileri kaldırırsak.

Bu durumun sürmesine, Eyüp oğlu Selahaddin'in saltanatından itibaren son iki yüzyıl boyunca Türk hükümeti mensuplarının tutumları katkıda bulunmuştur. İmparatorluğun bir gün büyük bir felakete uğrayabileceğini düşünen ve hükümdarlarının, geride bırakacakları ve köle veya azatlı olarak hakları bulunan çocuklarına hakaret edeceğinden korkan Türk emirleri, çok sayıda kolej, manastır ve manastır inşa ettirmiş ve bunlara iyi ürün veren binaları vakıf olarak tahsis etmişlerdir. Bu vakıfları kurarken, çocuklarının yönetici olmasını veya gelirin bir kısmını almasını şart koşmuşlardır. Dahası, bu emirlerin neredeyse tamamı iyi ve güzel işler yapmaya ve niyetlerini ve eylemlerini ahirette bir ödül elde etmek amacıyla yönlendirmeye meyilliydi. Bu durum, Kahire'de çok sayıda vakıf kurulmasına ve önemli bir gelir elde edilmesine yol açmıştır; bu gelirin bir kısmı öğrencilerin bakımına ve profesörlerin maaşlarına ayrılmıştır; Irak ve Mağrip'ten de oraya okumak için insanlar geliyor. Bu nedenle bilim pazarları orada çok hareketli ve bilgi okyanusları dolup taşıyor. Allah dilediğini yaratır.<<İbn Haldun Mukaddime>> 5 <<Slane:MDCCCLXV-1865.449,450>>

<<Bu durumun sürmesine, Eyüp oğlu Selahaddin'in saltanatından itibaren son iki yüzyıl boyunca Türk hükümeti mensuplarının tutumları katkıda bulunmuştur.>> Burayı yorumsuz okuyucuya bırakmak istiyorum ve burasıda , parantezli olan bölümü. << Bu durumun sürmesine, Eyüp oğlu Selahaddin'in saltanatından itibaren son iki yüzyıl boyunca Türk hükümeti (Memlükler) mensuplarının tutumları katkıda bulunmuştur. >>

Kudüs'ün Kaybı ve Selahaddin'in Yükselişi

Kutsal Kudüs şehrinin kaybı, bu yüzyılın en büyük talihsizliği olarak kabul edilmiştir. Hristiyanların düşmanı olan **büyük Türk Selahaddin**, Tiberya (Tiberiade) şehrini kuşatmış, Hristiyanları savaşta yenmiştir. Bu savaşta Selahaddin, Kudüs Kralı **Guido Lusitanian'ı** (Guido Lusignano) ve **Tapınak Efendisi'ni** esir almıştır. Kudüs şehri kuşatılmış ve Hristiyanların 89 yıl önce işgalinden sonra, **o yılın 2 Ekim'inde** Selahaddin'e teslim olmuştur. Bu talihsizlik daha da büyük kabul edilmiştir, çünkü bu kadar büyük çaba, önlem ve Hristiyanlığa bu kadar çok kan kaybettirmesine rağmen şehir geri alınamamıştır. Bu yenilgiler, ölümler ve esaretler Otto Frigense, Naclero, Sabellico ve San Antonino gibi çok sayıda tarihçi tarafından anlatılmaktadır.

Selahaddin'e karşı yapılan savaştan dolayı Paris, Kral Filip'in huzurunda, sonradan

Saladinides olarak adlandırılan ondalık vergiyi de ödemiştir.

Selahaddin'in Kimliği ve Fetihleri

Selahaddin, kaynaklarda **Kürt Eyüp'ün oğlu** (Salah ed-Dîn, fils d'Aïyoub le Kurde) olarak geçmektedir. Hicri beşinci yüzyılın sonlarında Ubeydîlerin (Fatimîler) otoritesi zayıflayınca Franklar, Beytül-Makdis'i (Kudüs) ve Suriye'nin sınır bölgelerini ele geçirmişlerdir. Bir süre sonra Selahaddin, **Mısır ve Suriye'yi ele geçirerek** Ubeydî imparatorluğunu devirmiş ve onların sapkın öğretilerini ortadan kaldırmıştır. Suriye'ye geçen Selahaddin, Hicri 580 yılı civarında, Beytül-Makdis'i ve Frankların eline düşen tüm Suriye kalelerini onlardan geri alana kadar savaşmıştır. **Frankların Kutsal Sahra'nın üzerine inşa ettiği kiliseyi yıktırması**, Sahra'yı açığa çıkarmış ve camiye mevcut haliyle yeniden inşa ettirmiştir. Selahaddin, ayrıca Arabistan'ın büyük bir kısmına hükmediyordu. Pers Kralı'nın 1622'den sonraki fetihlerinden önce, **Büyük Ermenistan'ın veya Türkmenistan'ın, Aladule'nin veya Dulkadir'in, Kürt ülkesinin** (pays des Curdes), Mezopotamya'nın tamamının ve Asur'un bir kısmının çoğuna sahipti. Kaynaklarda Kürtler ve Türkmenler arasında bir savaşın yaşandığı ve her iki taraftan da kayıpların olduğu belirtilmektedir. Ayrıca, Selahaddin'in ordusunun sol kanadında Chusterinus ve diğer **Kürt liderleri** (duces Curdorum) de yer almıştır.

İsimler ve Etimolojiye İlişkin Notlar

Kaynaklar, coğrafi ve etnik isimlerin Latince ve Fransızca çevirilerine dikkat çekmektedir:

- Latince geçiş *Almalichus Aladilus* kelimesinin Fransızca karşılığı olan *l'Aladule* veya *Dulcadir*, Türkçeye çevrildiğinde **Dülcadir veya Dülkadir** (Dulkadiroğulları'ndan bahseden) olarak karşılık bulmaktadır.
- Fransızcada *Curdes* kelimesinin 'u' harfinin Türkçe 'ü' sesi vermesi nedeniyle **Cürd veya Kürd** olarak tercüme edilmesi gerektiği belirtilmiştir, bunun da **Kürt** kelimesini kazandırdığı ifade edilmiştir.
- Arapçada 'p' harfi olmamasından dolayı Latince çeviride *Alaphdalous* olarak yazılan ismin aslında **Alapdallu** olduğu ve bu kişilerin "abdallar" olarak adlandırılanlar olduğu belirtilmiştir.

Selahaddin Sonrası Yönetim ve Vakıflar

Bu durumun (Memlûkler/Türk Hükûmeti Dönemi) sürmesine, **Eyüp oğlu Selahaddin'in saltanatından itibaren son iki yüzyıl boyunca Türk hükûmeti mensuplarının** (parantez içinde Memlûkler olarak belirtilmiştir) tutumları katkıda bulunmuştur.

İmparatorluğun büyük bir felakete uğrayabileceğini düşünen ve hükümdarlarının, köle veya azatlı olarak hakları bulunan çocuklarına hakaret edeceğinden korkan **Türk emirleri**, çok sayıda kolej, manastır ve manastır inşa ettirmişlerdir. Bu binalara iyi ürün veren mülkleri **vakıf** (ouakf) olarak tahsis etmişlerdir. Bu vakıfları kurarken, çocuklarının yönetici olmasını veya gelirin bir kısmını almasını şart koşmuşlardır. Bu emirlerin çoğunluğu ahirette bir ödül elde etme niyetiyle hayır işleri yapmaya meyilliydi. Bu durum, **Kahire'de çok sayıda vakfın kurulmasına** ve önemli gelirler elde edilmesine yol açmıştır; bu gelirin bir kısmı öğrencilerin bakımına ve profesörlerin maaşlarına ayrılmış, bu sayede Irak ve Mağrip'ten öğrencilerin Kahire'ye eğitim için gelmesi sağlanmıştır. Bu durum, bilim pazarlarını çok hareketli kılmış ve bilgi okyanuslarını doldurup taşmıştır.

1 ANNALES Y MEMORIAS CRONOLÓGICAS. A la Magestad Catholica del Rey Nro. Señor D. FILIPE IV DE LAS ESPAÑAS. Por el Doctor D. Martin Carrillo. Abbadde Montaragon. <<Par Martin Carrillo, Farnese casa · 1620.Publication :1620 Original provenant de : Bibliothèque nationale de Naples Numérisé le :20 octobre 2014 Langue :Espagnol Auteur : Martin Carrillo, Farnese casa Contributeur Bluson, Pedro.>>

2 JO. ALBERTI FABRICII SS. THEOL. D. ET PROFESS. PUBL. BIBLIOTHECAE GRAECAE VOLUMEN UN DECIMUM SYNODICON VETUS, PRIDEM IN LUCEM DATUM A.B.D. JOANNE PAPPO. MDCCXXII-1722.

3 Par Yûsuf Ibn-Râfi' Ibn-Şaddâd, Albert Schultens · 1732. Publication :1732 Éditeur : Luchtmans Original provenant de :la bibliothèque de l'État de Bavière Numérisé le :22 octobre 2010 Langues :Arabe, Latin Auteur :Yûsuf Ibn-Râfi' Ibn-Şaddâd, Albert Schultens

4 Avity, Pierre d' (1573-1635). Auteur du texte. Le monde, ou la Description générale de ses quatre parties... par Pierre d'Avity [continué par François Ranchin]. Tome 5. 1637. Brf Gallica, Bibliothèque nationale de France.

5 LES PROLEGOMÈNES D'IBN KHALDOUN TRADUITS EN FRANÇAIS ET COMMENTÉS PAR M. DE SLANE DEUXIÈME PARTIE. PARIS IMPRIMERIE IMPÉRIALE. MDCCCLXV-1865.